

مائاوا ئهى پائهوان

كومه ئيك چيروك و ناموزگارويه هانى مرووق دهدات بو
تهوبه كردن و دامه زراوى له سهردين

نوسينى

د. محمد العريفى

وهرگيرانى

م. عبدالمجيد عبدالحميد / كفرى

پيداچونه وهى

م. صلاح الدين عبدالكريم / چه مچه مال

چاپيه كم

١٤٣١ كوچى - ٢٠١٠ زائينى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰی اٰلِهِ وَاصْحَابِهِ وَسَلَّمَ
بَعْدَ ذٰلِكَ نَعْبُدُکَ رَبَّنَا بِکَافَرٍ
مِّنْکَ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا
وَالَّذِیْنَ کَفَرُوْا هُمْ
سَوَاءٌ عِنْدَ رَبِّکَ
الْمُتَّعِیْنَ

کتبخانهى سيما
(٠٧٧٠١٣٣٦٠٨٩)

بنكهى بلاوكردنه وه

کتبخانهى زانست
که لار

کتبخانهى سيما
چه مچه مال

کتبخانهى سوننه
سلیمانى

ناوى پهرتووک
مائاوا ئهى پائهوان

نوسينى
د محمد العريفى

وهرگيرانى
م. عبدالمجيد عبدالحميد / كفرى

پيداچونه وهى
م. صلاح الدين عبدالكريم / چه مچه مال

چاپى يه كه م: ١٤٣١ك - ٢٠١٠ز

ژمارهى سپاردن: ()

مافى چاپكردن و له بهرگرتنه وهى پاريزراوه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پيشه کی

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ .
وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ [آل عمران: ۱۰۲] .

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ [النساء: ۱] .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ [الأحزاب: ۷۰ - ۷۱] .

أَمَّا بَعْدُ ...

فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرَ الْهُدَى هَدْيُ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ) وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ .

به ناوی خوای گه وره و میهره بان

مَائِنَاوَاهِي پَالَهَوَان

پيشه کی

سو پاس و ستایشی کی مه زن و بی پایان بو خوای په روه ردگاری میهره بان ..
.. خاوه نی هه موو سیفه تی کی ته اوو بی که م و کوو پی و جوان ..
سو پاس و ستایش بو خوای ته نه ای بی هاوه ل .. به هیزی بی پشتیوان و بی یارمه تیدر .. خاوه نی عزیزه تی بی هاوکار .. نه و خویه ی که پله و پایه ی شه هیدانی له به هه شتی به ریندا به رزو بلند کردوه ته وه .. هانی به نده کانی داوه بو تیکوشان و هه ولدان و خو فیداکردن بو به رز راگرتنی نه م دینه .

پاکی و بیگه ردی بو خوای بالاده ست، سو پاس و ستایش بو زاتی پیروزی، سو پاسیک شایسته ی گه وره یی و شکومه ندی نه و بیت، نه و خودایه یه که مه و پیشی نه و که س نه بووه و دوایینه و هیچ که سیک له پاش نه و نییه، هر نه و ناشکراو په نه انه، هیچ که سیک له وینه ی نییه و نه و بیسه رو بینره .

شایه تی دده م که هیچ خویه ک نییه شایسته ی په رستن بیت ته نها (الله) نه بیت، ته نها و بی هاوه له، شایه تی دده م که (محمد) به نده و نیردراوی نه وه، سه لات و سه لام له سه ر خوی و هاوه له به ریزه کانی بیت .

خوشکان برایان

ریگا دوور ده بیته وه بوئه و که سانه ی که ریگیان گرتوته بهر ..
 کیشه کان و ناخوشییه کانی ریگا زور ده بنه وه .. دوژمنان زیاتر دانیان
 جپر ده که نه وه ... به لاکه گوره تر ده بیته ... پشتیوانان که م ده بنه وه
 خراپه کاران زالّ دهن ... وره لاوازو که م ده بیته وه ... هیزو توانا
 نامینیت ... له هه موو روژیکدا خه میکی نوی له دایک ده بیته و مهسه له یه ک
 له بار ده چیت ... چنده ها که س ده کوژرین .. برینداره کانش ده مرن ...
 که چی له و ریگایه دا چنده ها پاله وان و که له میرد هه لده که ویت ..
 ریگا که یان بو خویان هه لبرادوو که به دپک و دالّ چینراوه .. به خوین
 رهنگ کراوه .. به لاشه ریگا که راخراوه .. به به لا ده وره دراوه ... چهند
 پاله وانیک که مه به سستیکی مه زنیان هه یه به ره و ئه وی ده پون و به ره و دوا
 لانا که نه وه ... وره یان زور به رزه و مه به سته که یان زور به نرخه .. خوین
 فروشتوته خوی گوره و خوی گوره ش ئه وانی کریوه ..
 ده زانن په یمانی خوی گوره راست و ره وایه ... سه ره که و تنی راسته ..
 هه رچه نده که میک دوا بکه ویت .. ((اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْاَشْهَادُ)) (غافر: ۵۱) .
 واته: ئیمه به دلنیا یی پیغه مبه رانی خو مان و باوه پرداران سه رده خه ین له
 ژیا نی دونه یو له روژی قیامه تیشدا .

ئیمه ئه مپو باسی ئه و پاله وانانه ده که ین ... ئه وان ه ی که خه می ئه م
 دینه یان هه لگرتبوو ..

دروشمیان: ((فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ)) (آل عمران: ۱۷۵) .
 واته: له جگه له خوی گوره مه ترسن و به ته نها له خوی گوره بترسن .
 چه کی ده ستیان ((فَاتْلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ
 عَلَيْهِمْ)) (التوبة: ۱۴)
 واته: کوشتاری کافران بکه ن خوی گوره سزایان ده دات به ده سستی
 ئیوه ، وه سه رشوپریان ده کات و سه رتان ده خات به سه ریاندا .
 گو ره پانی ئه وان ((فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ)) (الأنفال: ۱۷)
 واته: ئیوه ئه وان تان نه کوشت به لکو خوی گوره کوشتیانی .
 له هیچ که سیك ناترسن ته نها له و که سه نه بیته که هوکاره کانی ترسو
 دلنیا یی لای ئه وه .. ئه وان ه پی شبرکییان ده کرد به ره و مردن ..
 (کیسرا) کانیان زه لیل کردو (قیصر) ه کانیان خسته ژیر پیی خوین و
 گلیان به سه ر (طاغوت) ه کاندا کرد ..
 ده زانن کاری موسلمانان هه ندی جار به رز ده بیته وه هه ندی جار نزم
 ده بیته وه .. ئه گه ر به رز بووه وه ئه وه ریگا که به خوین ده برن و ئه گه ر
 نزم بووه وه ئه و له پی ناویدا که لله سه ره کان تیك و پیك ده شکینن ..
 ئایا ئه و پاله وانانه کین؟؟
 ئه وان ه کو مه له که سیکی چا که کارن له نیو کو مه له خه لکیکی خراپه کاردا
 .. ئه وان ه پی او و ئا فره تانن .. ئه وان راستیان کرد له و په یمانه ی به خوین
 دابوو .. ئه وان ه ئه و که سانه ن ئه گه ر ئه وان ت ببینایه .. ئه و توژی
 تی کو شان ت له سه ر پییان ده ببینی .. به روویانه وه روناکی خوا په رستان ت

ده‌بینی .. خه‌لوزیان به‌ده‌ست گرتوه‌و له‌سه‌ر به‌رد ری‌ده‌که‌ن .. له‌سه‌ر
خۆله‌میش ده‌نون‌و له‌خراپه‌کاری هه‌ل‌دین .. راستگۆن له‌گوفتاریاندا ..
داویننی خۆیان به‌پاکی راگرتوه‌و .. چاوه‌کانیان له‌تەماشاکردنی حه‌رام
پاراستوه‌و و ته‌کانیان پاک‌و ره‌وانه .. دانیشتن‌و کۆپ‌و مه‌جلیسیان پاک‌و
بی‌گه‌رده ..

ئه‌وانه‌ن خوا خۆشیانی ده‌وێت‌و هه‌لب‌ژاردی ئه‌ون .. له‌خۆی نزیک
کردونه‌ته‌وه .. ئه‌وانه‌ن ئه‌گه‌ر توشی به‌لا هاتن ئارام ده‌گرن .. ئه‌گه‌ر
خوای به‌خشنده هه‌رشتیکیان پێ‌که‌رم بکات ئه‌وا سوپاسگوزاری ده‌بن
.. ئه‌وانه‌ گه‌وره‌ ئه‌ولیاو خۆشه‌ویستانی خوان .. پیشه‌نگی له‌خواترسانن
.. ئه‌وانه هه‌ر کاتی‌ک ئیماندار ژیاننامه‌یان بخوینیته‌وه ئه‌وا تامه‌زرۆی
بینینیان ده‌کات .. ئه‌وانه پیشه‌برکی‌ده‌که‌ن به‌ره‌و به‌هه‌شت .. له‌نیو
خه‌یرو چاکه‌دا ده‌سورپینه‌وه .. ئه‌وانه هه‌رگیز بیر له‌له‌زه‌تی لاشه‌ی
خۆیان ناکه‌نه‌وه‌و بیر له‌تام و چپ‌ناکه‌نه‌وه پیشکه‌شی جه‌سته‌ی خۆیان
بکه‌ن .. به‌لکو ته‌نها سه‌رقالی خزمه‌تکردنی ئه‌م دینه‌و ره‌زامه‌ندی خوای
په‌روه‌ردگارن .. به‌رده‌وام خوای گه‌وره بۆ ئه‌م دینه‌و نه‌مامی نوێ‌ده‌نیژی
بۆ ئه‌وه‌ی بۆ گوێ‌پرایه‌لی خۆی به‌کاریان به‌یژی ..

به‌لی .. ئه‌م‌پۆ ئیمه‌ باسی ئه‌وان ده‌که‌ین .. باسی ئه‌و که‌له‌پیاو
پالّه‌وانانه .. ئه‌وانه پالّه‌وان نه‌بوون ته‌نها له‌تیکۆشاندا یان له‌بانگه‌وازی
به‌نده‌کاندا .. ته‌نها پالّه‌وان نه‌بوون له‌سه‌خاوه‌تدا .. یان له‌
سوپاسگوزاری نیعمه‌ته‌کاندا .. ته‌نها پالّه‌وان نه‌بوون له‌یادکردن‌و

په‌رستنی خوای گه‌وره‌دا .. یان له‌ئارام گرتن‌و زوه‌دا .. نه‌خیر .. ته‌نها
پالّه‌وان نه‌بوون له‌سه‌رخستنی ئه‌م دینه‌دا یان تیکۆشان به‌رامبه‌ر بی
باوه‌پان .. به‌لکو .. ئه‌وانه پالّه‌وان بوون له‌هه‌موو ئه‌و بوارانهدا ...
به‌لی ..

هه‌ر ده‌لی پالّه‌وانیه‌تی بۆ ته‌که‌سیک‌و ئه‌و که‌سه‌یش ئه‌وانه بوون ...

مندالیکى پال‌هوان^(۱)

یه‌که‌م پال‌هوان له‌و پال‌هوانانه - که ئیمه باسیان ده‌که‌ین - مندالیکه هیشتا نه‌گه‌یشتوته ته‌مه‌نی بالغ بوون .. ته‌مه‌نی له پانزه سال‌ که‌متره .. له سه‌رده‌می پادشایه‌کی سته‌مکاردا ده‌ژیا .. ئەو پادشایه‌ خۆی به‌ خوا ده‌زانی .. ئەو پادشایه جادووبازیکی هه‌بوو کاره‌ نا‌په‌واکانی بۆ جوان ده‌کرده‌وه ..

ئەم جادووبازه‌ پشتی به‌ جنۆکه‌ ده‌به‌ست ... پادشای له‌ نه‌ینیه‌کانی خه‌لکی ئاگادار ده‌کرده‌وه ..

هه‌ر کاتی‌ک پادشا ئەو نه‌ینیه‌یانی بۆیان باس بکرایه‌ ئەوا وایان ده‌زانی پادشا غه‌یب ده‌زانی .. بۆیه‌ فیتنه‌که‌ زیاتر ده‌بوو...

کاتی جادووبازه‌که‌ گه‌وره‌بوو به‌ پادشای ووت:

من ته‌مه‌نم گه‌وره‌ بووه ... له‌وه‌ ده‌ترسم بمرمو ئەم زانسته‌تان له‌ده‌ست ده‌ربچیت... بۆیه‌ داوام وایه‌ مندالیکى ژیکه‌ له‌م بۆ بنی‌ری تا‌کو فی‌ری جادووی بکه‌م .. بۆیه‌ پادشا له‌ناو خه‌لکیدا گه‌را تا‌کو مندالیکى زرنگو زیتو بو‌یری دۆزیه‌وه‌و ناردنی بۆ لای جادووبازه‌که‌ ...

ئەم مندال‌ه‌ ده‌ستی کرد به‌ هاتو‌و‌چۆ‌ کردنی جادووبازه‌که‌، هه‌موو به‌ یانیانیک ده‌پۆیشت بۆ لای جادووبازه‌که‌و له‌وه‌وه‌ فی‌ری جادوو ده‌بوو ..

ده‌مه‌و ئیواران ده‌پۆیشته‌وه‌ بۆ لای که‌سو کاری ... چه‌ند رۆژگاریک به‌و شیوه‌یه‌ تیده‌په‌پی ..

رۆژیک له‌ رۆژان ئەم مندال‌ه‌ له‌ ریگا‌که‌یدا به‌ ته‌نیشت خواناسی‌کدا تی‌په‌پی .. نویژی ده‌کردو خواپه‌رستی ده‌کرد ... کپنۆشی ده‌بردو ده‌چووه‌ سوژده .. بۆیه‌ له‌ ته‌نیشتی دانیشتو گو‌یبیستی قسه‌کانی و خویندنه‌وه‌که‌ی بوو، سه‌ره‌نجی راکیشاو پیی سه‌رسام بوو ... پرسیا‌ری

لی‌کرد .. چی ده‌په‌رستی؟

ووتی: خوا ده‌په‌رستم ..

مندال‌ه‌که‌ ووتی: خودا!؟ .. پادشا!

خواناسه‌که‌ ووتی: نه‌خیر .. به‌لکو خوای من و خوای تو و خوای پادشا .. پاشان خواناسه‌که‌ دینی بۆ روونکره‌وه‌و بانگه‌وازی کرد بۆ سه‌ر دینه‌که‌ ..

ئەویش ئیمانی به‌ خوای تا‌کو ته‌نها هینا .. پاشان هه‌رکاتی‌ک برۆیشتایه‌ بۆ لای جادووبازه‌که‌ یان بگه‌رایه‌ته‌وه‌ ئەوا لای خواناسه‌که‌ داده‌نیشتو

له‌وه‌وه‌ فی‌ر ده‌بوو ... جاری وا هه‌بوو زۆر داده‌نیشت لای خواناسه‌که‌ بۆیه‌ لای جادووبازه‌که‌ دوا ده‌که‌وتو ئەویش لیی ده‌دا .. جاری وا هه‌بوو

که‌سو کاری لییان ده‌دا .. کاتی ئازاری زۆریان دا .. شکاتی حالی خۆی لای خواناسه‌که‌ کرد .. خواناسه‌که‌ پیی ووت: ئەگه‌ر له‌ جادووبازه‌که‌

ترسای بلی: که‌سو کارم دره‌نگ به‌ رییان خستم .. واته‌ له‌ به‌ر کاروباری خۆیان دوايان خستم .. وه‌ ئەگه‌ر له‌ که‌سو کارت ترسای بلی:

جادووبازه‌که‌ دواي خستم.

(۱) (رواه مسلم، وانظر: صحيح الجامع الصغير: ۴۴۶۱).

رۆژگار به‌سه‌ر ئه‌م منداله‌دا تیده‌په‌ری ..

ئەویش له‌ هه‌موو رۆژی‌کدا چه‌ند وانه‌یه‌ک له‌ جادووبازه‌که‌ وه‌رده‌گری‌و
چه‌ند وانه‌یه‌ک له‌ ئایینه‌که‌ ..

ئەم ده‌لێت: په‌روه‌ردگاری تۆ (الله) یه‌ .. ئەویش ده‌لێت: په‌روه‌ردگاری تۆ
پادشایه‌ ..

ئەم منداله‌ به‌م شیوه‌یه‌ مایه‌وه‌ .. رۆژی‌ک به‌ ریگادا ده‌رپۆیشت ..
ناژه‌لێکی گه‌وره‌ی بینی له‌ ناوه‌رستی ریگا‌که‌دا وه‌ستاوه‌و ریگای له‌
خه‌لکی بریوه‌ .. کاتی منداله‌که‌ ئەمه‌ی بینی له‌ ناخی خۆیدا ووتی:

ئەمپۆ ده‌زانم جادووبازه‌که‌ چاکتره‌؟ یان خواناسه‌که‌ چاکتره‌؟

پاشان به‌ردیکی له‌ زه‌وی هه‌لگرت و ووتی:

ئە‌ی خودایه‌ ئه‌گه‌ر قسه‌و کرده‌وه‌ی خواناسه‌که‌ت لاخۆشتره‌ له‌ کرده‌وه‌ی
جادووبازه‌که‌ ئەوا من ئەم ناژه‌له‌ بکوژم و خه‌لکی به‌رپگایاندا برۆن و
تیپه‌رن ..

دواتر به‌رده‌که‌ی هاویشت و ناژه‌له‌که‌ی کوشت ..

خه‌لکی ترسان و ده‌ستیان کرده‌ غه‌لبه‌ غه‌لبو ته‌ماشای یه‌کتریان ده‌کردو
پرسیاریان ده‌کرد؟

کی بوو ئەو ناژه‌له‌ی کوشت؟ .. کی بوو ئەو ناژه‌له‌ی کوشت؟

هه‌ندیکیان ده‌ستیان درێژکرد بۆ منداله‌که‌... هه‌ندیکی تریان
به‌سه‌رسوپمانه‌وه‌ ته‌ماشایان ده‌کرد .. هه‌ندیکیان باوه‌ریان ده‌کردو

هه‌ندیکی دیکه‌یان باوه‌ریان نه‌ده‌کرد کاتی‌ک بینیان ئەو ناژه‌له‌ی به‌
به‌ردیکی بچوک کوشت، بلاوه‌یان لێکردو له‌ به‌ر خۆیان‌وه‌ ده‌یانووت: -
ئەم منداله‌ زانیارییه‌ک فی‌ربووه‌ هه‌رگیز هه‌یج که‌سی‌ک فی‌ری نه‌بووه‌ .. دواتر
باسی منداله‌که‌ بلاوبووه‌وه‌و له‌ ناو خه‌لکی‌دا ریزی به‌رزبووه‌وه‌و بووه
چیرۆکی سه‌ره‌مه‌موو زمانیک.

خه‌لکی باسی ئەویان ده‌کرد .. سه‌رسام ده‌بوون به‌ کاره‌که‌ی .. دواتر
منداله‌که‌ چوو بۆ لای خواناسه‌که‌و به‌ سه‌ره‌اته‌که‌ی بۆگێرایه‌وه‌ ..
خواناسه‌که‌ ووتی:

ئە‌ی کوپری خۆم ئەمپۆ تۆ له‌ من چاکتری، ده‌بینم کاره‌که‌ت
پێگه‌یشتووه‌، تۆ تووشی به‌لا ده‌بیت، به‌لام ئەگه‌ر تووشی به‌لا هاتی ئەوا
ناوی من نه‌هینی .

منداله‌که‌ خواناسه‌که‌ی جیه‌یشت و ته‌کانی خواناسه‌که‌ له‌ گوییدا
ده‌زنگایه‌وه‌ (تۆ تووشی به‌لا ده‌بیت)، (تووشی به‌لا ده‌بیت)

منداله‌که‌ رپۆیشت، پاشان خه‌لکی پۆل پۆل ده‌چوونه‌ لای و پێی سه‌رسام
ده‌بوون!! دواتر خوای گه‌وره‌ پله‌ی به‌رز کرده‌وه‌و رپۆیکی له‌ ناو خه‌لکی‌دا
په‌یدا کرد، ئەویش ئەوه‌ بوو (نابینای چاک ده‌کرده‌وه‌و که‌سی‌ک که‌
تووشی گه‌ری به‌هاتایه‌ چاکی ده‌کرده‌وه‌و له‌ گه‌ل چه‌ندین نه‌خۆشی
دیکه‌دا ..)

تاكو وای لیھات خەلگی لە ھەموو لایەكەو ھە پووێ تێدەكردو
لەبەردەستیدا دادەنیشت، ئەویش بانگی ئەوانی دەكرد بۆ
یەكخوایەستی و پەرستنی خودای گەرەو میهرەبان.

دوای ئەو خەلگی چاكەكار پووێ لە زیادبوون دەكردو خەلگی
بیباو پێشكەم دەبوون .. نەخۆشیهكانیش تا دەهات كەم دەبوونەو،
خەلكیش باسی بەسەرھاتی ئەویان دەكردو پرسیاریان دەكرد دەربارەي
تواناكەي، تاكو پۆژگار تێپەری و خەلكیش ھەر لەباس و خواسی ئەو
مندالەدا بوون، لەو دەمەدا یەكێك لە ھەزیرەكانی پادشا ئەو باسەي
ببێست .. -كە كەسێكی نابینا بوو- كاتیك كەزانی ئەم مندالە نابینا چاك
دەكاتەو، بەپەلە پۆیشت بۆ مائی مندالەكەو كۆمەلێكی زۆری دیاری
لەگەڵ خۆیدا برد.

كاتێك چوو ھەزیرەو بۆلای مندالەكە، پووێ لێكردو دیارییەكانی
لەبەردەستیدا دانائو بەفیزیكەو پێی ووت:
ئەمەي كە تۆ دەیبینی ھەمووی بۆ تۆیە ئەگەر چاك بکەیتەو، بەدەست
ئیشارەتی بۆ پارەو ئالتوونەكان دەكرد.

كاتێك مندالەكە ئەم ھەزیرەي بینی لەبەردەستی خۆیدا، زانی ئەمە
ھەلێكی زۆر باشە بۆی پەخساو بۆئەو ی بانگی بكات بۆلای خودای
پەرەردگار، لەبەر ئەو پووێ نەكردە سەرھەت و سامانەكەو لە زۆری
پیاوانی ھەزیریش نەترساو پووێ كرده كابرای ھەزیر، ھەكو كورپێكی
دلسۆز، ھەكو پزیشكێكی بەسۆز، پێی ووت: من شیفای كەس نادم،

بەلگو خودای پەرەردگار خەلگی چاك دەكاتەو ھە شیفای دەدات...
ئەگەر تۆ ئیمان بەخوای گەرەو بەینی ئەوا من لەخودا دەپارێمەو
شیفات بدات.

ھەزیرەكە ھەندێ بۆ دەنگ بوو، پاشان بیری لەدینەكەي خۆي كردهو
كە سالەھای سالە لەسەری ژیاو، بینی ئەو پادشایەك دەپەرستێ كە
مروڤەو ھیچ سوودو زیانیكی بەدەست نییە، بۆیە ئیمان چوو دلییەو
تامەزۆی پەرستنی خودای میهرەبان بوو، دوای ئەو ئیمانی بەخوای
تاكو تەنھا ھیتا. خوای گەرەش شیفای داو چاوەكانی چاك كردهو
سنگی بۆ فراوانكردو پاداشتی گەرە بوو، دواتر ھەزیرەكە دەرچوو
دەرەو بەخۆشالییەو. ھەموو خەلگی بەچاوی خۆي دەبینی و گوی
لێیان دەبوو، كاتیك پۆژ بوو ھەزیرەو سەردانی پادشای كرده ھەرەكو پۆژانی
تر لەبەردەستیدا دانیشت، كاتیك پادشا ئەوی بینی چاوی چاك
بوو تەو، زۆر سەرسام بوو! پێی ووت: كێ چاوی تۆی گەراندەو؟
ئەو ئیماندارە یەكخوایەستی ووتی: پەرەردگارم...

پادشاكەش ووتی: من...؟
ئەویش ووتی: نەخێر...

پادشاش پێی ووت: بۆ جگە لە من پەرەردگاری دیکەت ھەيە؟!
ئەویش پێی ووت: پەرەردگاری من پەرەردگاری تۆ تەنھا (الله) یە ..
پادشاكە زۆر بەم وتەي پەست بوو و پێی تێكچوو، ھاواری كرده
ھەرەشەي دەدا، پاشان فەرمانی دەرکرد كە ھەزیرەكە بگرن، پاشان

سزاکه‌یان توندکردو به‌رده‌وام لئی ده‌دراو سوکایه‌تی پیّ ده‌کرا، تاکو ناو‌نیشانی مندالّه‌که‌ی پیّ ووتن.

ئه‌وانیش چوون مندالّه‌که‌یان هینا، کاتیک پادشا ئه‌وی بینی ناسییه‌وه که ئه‌مه قوتابی جادووبازه‌که‌یه، پاشان به‌نهرم و نیانی هه‌لسووکه‌وتی له‌گه‌لّ کردو پیّ ووت: ئه‌ی کورپی خۆم جادووی تو گه‌یشتۆته پله‌یه‌ک که چاوی نابینایان چاک ده‌که‌یته‌وه و که‌سانی (گه‌ر) چاک ده‌که‌یته‌وه و چی ده‌که‌یت و ... چی ده‌که‌یت... هتد.

مندالّه‌که‌ش پیّ ووت: من که‌س چاک ناکه‌مه‌وه، به‌لکو خودای په‌روه‌ردگار خه‌لکی چاک ده‌کاته‌وه.

پادشاکه پیّ تیکچوو، پرسیری له‌مندالّه‌که‌ کردو پیّ ووت: کیّ ئه‌م دینه‌ی فی‌رکردوی؟ ئه‌ویش رازی نه‌بوو پیّ بلیت، چونکه له‌وه ده‌ترسا خواناسه‌که تووشی ئازار ببیت، پاشان پادشا فه‌رمانی کرد به‌وه‌ی ئه‌و مندالّه ئازار بده‌ن و سوکایه‌تی پیبکه‌ن و سزای بده‌ن، له‌کاتیکدا هیشتا ئه‌و مندالّیکه، هیچ به‌زه‌بیان به‌چووکی ته‌مه‌نیدا نه‌هاته‌وه یان به‌زه‌بیان به‌لاوازی جه‌سته‌یدا نه‌هاته‌وه یاخود که‌می ئارامییه‌که‌ی. ئه‌و مندالّه ده‌یویست ئارام بگرئ به‌لام نه‌یتوانی، تاکو به‌لاکه سه‌ختتر بوو و هیزو توانای نه‌ما، ئیدی جیگای خواناسه‌که‌ی پیّ ووتن.

یارمه‌تیده‌رانی پادشا به‌رپی که‌وتن به‌ره‌و لای خواناسه‌که، ئه‌و که‌سه‌ی که ته‌نها خوی تا‌ک و ته‌نهای ده‌په‌رست، چوونه ژووره‌وه بۆجیگه‌ی خواپه‌رستییه‌که‌ی، کرنۆش بردن و ترسانه‌که‌یان لئ تیکدا، دواتر پی‌شی

خویان خست و به‌ره‌و لای سه‌رکرده بیباوه‌ره‌که‌یان برد، تاکو چوونه ژووره‌وه بۆلای پادشا و له‌به‌رده‌ستی پادشا وه‌ستاندیان، پادشا پرووی لیکردو ووتی: له‌دینه‌که‌ی خۆت بگه‌رپۆه.

ووتی: نه‌خیر... رازی نه‌بوو، ئه‌ویش سزای به‌سه‌ردا سه‌پاندو ده‌ستی کرد به‌لیدانی. خواپه‌رسته‌که‌ش له‌سه‌ر خواپه‌رستی خۆی دامه‌زراوه و هیچ کات باوه‌رپی به‌یارمه‌تیده‌رانی شه‌یتان نییه، ئه‌وان هه‌رچه‌نده سزای جه‌سته‌ی بده‌ن. ئه‌وا خوی گه‌وره به‌لینی پیداره که به‌لیخۆشبوونه‌وه پیشوازی لئ ده‌کات و ده‌یخاته نیو به‌هه‌شتی خۆیه‌وه.

کاتیک پادشا و داروده‌سته‌که‌ی دامه‌زراوی ئه‌ویان بینی سه‌ربازه‌کان لئی کۆبوونه‌وه، ئه‌میان به‌قامچی لئی ده‌داو ئه‌وی دیکه‌یان به‌خه‌نجه‌رو سییه‌میان ده‌سته‌کانی ده‌به‌سته‌وه و چواره‌میان له‌پییه‌کان ده‌دا، پیره‌میردیکی به‌ته‌مه‌ن که‌پشتی چه‌ماوه‌ته‌وه و ئیسکه‌کانی نه‌رم بووه‌ته‌وه، خه‌مه‌کانی‌شی زۆر بوونه‌ته‌وه و ئه‌وانیش سزاو ئه‌شکه‌نجه‌دانی زیاد ده‌که‌ن، که‌چی ئه‌و تام و چیژی له‌گه‌وره‌یی پاداشت و ه‌رده‌گریت و چاوه‌پروانی پاداشتی خودای میهره‌بانه.

کاتیک پادشا ئه‌وه‌ی بینی فه‌رمانی کرد که له‌به‌رده‌میدا راییوه‌ستین، دواتر داوای مشاریکی کردو اشاره‌که‌ی له‌سه‌ر سه‌ری داناو به‌زیندوویی کردی به‌دوو له‌ته‌وه، تاکو هه‌ردوو له‌ته‌که‌ی لاشه‌ی که‌وته سه‌ر زه‌وی . خه‌لکی تیکچوون و زۆر ترسان

وہزیرہکەي پادشاو مندالەکش تەماشای خواناسەکە دەکەن و بینیان
چۆن لاشەي پارچە پارچە بوو خوینی لی دەپۆیشت و روحەکەي بەرز
دەبوو وە بۆ ئاسمان.

پاشان پادشا روویکردە وەزیرەکە و هاواری بەسەردا کرد:

لە دینەکەت بگەرپۆو، کەچی ئەو رازی نەبوو، سەربازەکان ئەویشیان
گرت و پادشاش مشارەکەي لەسەر سەری دانا، ئەویش دامەزراوە وەکو
دامەزراوی چیاکان، بەهەشت لەبەر چاوی بوو، پووبارەکانی لەبەر
دەستیدا دەپۆیشتن، بەردەوامیش مشارەکە سەری ئەوی دەبەری و
پوومەتی و دەم و لووتی و لاشەي ئەوی دەبەری، ئەویش پیی تیک دەچوو
ئازاری دەچەشت و خوینەکەشی بەردەوام دەپۆیشت تاکو لاشەي پارچە
پارچە بوو دواتر هەردوو لایەکەي کەوتە سەر زەوی، کەچی مندالەکە
تەماشای دەکات، کاتیک ئەم پادشا خوینەرپۆو ئەو هەموو جەستە و
خوینەي لەبەردەستی خۆیدا بینی مندالەکەي بۆلای خۆی راکیشا و
بەسەریدا هاواری کرد:

لە دینەکەت بگەرپۆو، ئەویش رازی نەبوو، چاوەروانی مشارەکە بوو
بیکاتە دوو کەرتەو، بەلام پادشا کەبینی هیشتا ئەم مندالە بچووکە و
رەنگە بگەرپۆو لە دینەکەي ویستی رینگای مردنی لی دووربکاتەو،
بۆیە مندالەکەي بەکۆمەلیک لەهاوەلانی خۆی داو پیی ووتن:

بیبەن بۆسەر چیاي فلان و سەری بخەن بۆ سەر چیاکە کاتیک گەیشتنە
سەر لوتکەي چیاکە ئەگەر لە دینەکەي گەرپۆو ئەو باشە ئەگەر نا ئەوا

لەسەر چیاکەو فرپیدەنە خوارەو، پادشا برۆای وابوو مندالەکە لەرینگا
لەدینەکەي هەلدەگەرپۆو، مندالەکەیان برد تاکو گەیشتنە چیاکە،
ئەوان پالیان بەمندالەکەو دەناو پییشی خۆیان دەخست لەگەل خۆیاندا
سەریان خستە سەر چیاکە و تاکو گەیشتنە لوتکەي چیاکە و پییان ووت:
لەدینەکەت بگەرپۆو ئەگەر نا ئەوا لەسەر ئەو چیايەو فرپیت دەدەینە
خوارەو.

مندالەکە چاوی بەدەوری خۆیدا گیرا بینی .. چیايەکی رەش، بەردیکی
بی دەنگ، مردنیش لەپییش چاویدا دیت و دەچیت .

لەوکاتەدا چاوی بەرزکردەو بۆئاسمان و بەپارنەووە لەدەرگاکانی
ئاسمانی داو ووتی: خودایە ئەمانەم لەکۆل بکەیتەو بەشتیک خۆت
وویستت لی بییت .

لەوکاتەدا کە ئەو دەپارپایەو نزاو تکای دەکرد، خودای پەروردار
پارنەووەکەي ئەوی بیست، ئەو خوايەي کە وەلامی لیقەوماوان دەداتەو
کاتیک بانگی دەکەن، وەبەلای خۆی لەسەریان لادەدا ..

بەلی .. ئەو خوايەي بە جوانترین شیۆو وەلامی (نوح)ی دایەو کاتیک
بانگی کرد، هەر بە میهرەبانی و بەبەزەیی خۆی کیشەکەي لەسەر
(یونس) نەهیشت و چارەي کرد کاتیک هاواری پیکرد، ئەو خوايەي کە
ئازارو ناخۆشی لەسەر (ئەیوب) لادا، (یوسف)ی گەراندەو بۆلای
(یەعقوب) لەپاش ماوہیەکی زۆری دابران.

خودای په‌روه‌ردگار فه‌رمانی کرده به‌ردی چیاکه به‌جولانه‌وه و چیاکه ش ده‌ستی کرده له‌رزین و به‌ئیزی خودای گه‌وره هم‌وو ئه و سه‌ربازانه که‌وتنه خواره‌وه له‌سه‌ر لوتکه‌ی چیاکه‌وه، که‌چی خودای گه‌وره هه‌ردوو پی‌ی منداله‌که‌ی دامه‌زراوو چه‌سپاو کرد، خودای په‌روه‌ردگارو به‌توانا ئه و منداله‌ی پاراست تا‌کو له‌سه‌ر چیاکه دابه‌زی.

پاشان به‌ره‌و لای پادشاکه که‌وته ری‌و که‌چوو ژووره‌وه له‌به‌ر ده‌ستیدا وه‌ستا، پادشا راپه‌ری و ژور سه‌رسام بوو!!

ووتی: کوا سه‌ربازو پاسه‌وانه‌کانم؟! هاواری کردو به‌منداله‌که‌ی ووت: کوان هاوه‌لانم چییان به‌سه‌ر هات؟! منداله‌که‌ش ووتی: خوی گه‌وره منی له‌ده‌ستیان پرگار کردو ئه‌وانی له‌کۆل کردمه‌وه .

پاشان پادشای له‌خۆبایی هه‌ر به‌رده‌وام بوو له‌تاوان و ببوو به‌نده‌یه‌کی شه‌یتان، فه‌رمانی‌کردو کۆمه‌لێکی سه‌ربازی دیکه منداله‌که‌یان گرتو پادشا پی‌ی ووتن: بیبه‌ن له‌گه‌ل خۆتانداو سواری به‌له‌میکی بکه‌ن، کاتیک گه‌یشتنه ناوه‌پاستی ده‌ریاکه ئه‌گه‌ر منداله‌که‌ گه‌رایه‌وه له‌دینه‌که‌ی ئه‌وا باشه ئه‌گه‌ر نا ئه‌وا فرپی بده‌نه نی‌و ده‌ریاکه‌وه، بۆیه سه‌ربازه‌کان منداله‌که‌یان پیشی خۆیان خست و به‌ره‌و ده‌ریاکه‌یان بردو کاتیک گه‌یشتنه ده‌ریاکه سواری به‌له‌میکی بوون، منداله‌ بچووکه‌که‌ش له‌گه‌لیاندا بوو، تا‌کو گه‌یشتنه ناوه‌پاستی ده‌ریاکه بایه‌کی توند هه‌لی‌کردو شه‌پۆله‌کان به‌یه‌کیان ده‌داو به‌منداله‌که‌یان ووت:

له‌دینه‌که‌ت پاشگه‌ز ببه‌وه ئه‌گینا فرپیت ده‌دینه‌نی‌و ده‌ریاکه‌وه، پاشان منداله‌که‌ چاوه‌کانی بۆ ئاسمان به‌رزکرده‌وه و هاواری کرده ئه و زاته‌ی که‌به‌لاو کیشه‌کان لاده‌بات، ئه و خویه‌ی که‌هه‌ر که‌سیک پشتی پی‌ی ببه‌ستیت ئه‌وا به‌سیه‌تی، هه‌رکه‌سیک به‌ره‌و لای ئه و هه‌لبیت ئه‌وا دالده‌ی ده‌داو له‌خۆی نزیکي ده‌کاته‌وه .

منداله‌که‌ ووتی: خودایه ئه‌مانه‌م له‌کۆل بکه‌ره‌وه به‌وه‌ی که‌ خۆت وویستت لییه، ئه‌م پارانه‌وه گه‌یشته لای ئه و خویه‌ی که‌ هیچ که‌سیک ناتوانیت به‌رگری له‌فه‌رمانه‌کانی بکات ئه‌گه‌ر فه‌رمانی ده‌رکردو هیچ که‌سیک ناتوانیت حوکمه‌که‌ی بگێریته‌وه و هیچ که‌سیکیش ناتوانیت له‌مولکه‌که‌یدا به‌ربه‌ره‌کانی بکات .

هه‌موو کاره‌کان به‌ده‌ستی ئه‌وه و هه‌موو گه‌ردوون له‌ژیر تواناو ده‌سه‌لاتی ئه‌ودایه، نزاو پارانه‌وه‌ی ئه‌و که‌سانه ده‌بیسی که‌لیی ده‌پارینه‌وه و وه‌لامی بانگی لیتقه‌وماوان ده‌داته‌وه، بۆیه خودای گه‌وره فه‌رمانی کرده به‌له‌مه‌که‌ له‌سه‌ر ئاوه‌که‌ وه‌رگه‌راو هاوارو ناله‌ به‌رزبووه‌وه و هه‌موو سه‌ربازه‌کان خنکان ته‌نها منداله‌که‌ پرگاری بوو .

دیشان منداله‌که‌ که‌وته ری‌و به‌ره‌و لای پادشاکه .. کاتیک پادشا ئه‌وی بینی ترسه‌که‌ی زیادی کردو کاره‌که‌ی لی‌ی تیکچوو، هه‌ستایه سه‌رپی‌و ووتی:

هاوه‌له‌کانت چییان به‌سه‌ردا هات؟

ووتی: خودا ئه‌وانی له‌کۆل کردمه‌وه، بۆیه پادشا ئه‌ژنۆی شکاو هه‌ستیکرد به‌لا له‌هه‌موو لایه‌که‌وه ده‌وری لیداوه، وه زانی توانای نییه به‌سه‌ر مندالیکدا که سه‌ربازه‌کانی زه‌وی و ئاسمانه‌کان پشتیوانی ئه‌ون، بۆیه پادشا به‌سه‌رسامی مایه‌وه و نه‌یده‌زانی چیبکات!

مندالکه به‌پادشای ووت: تو ناتوانی من بکوژی تاكو ئه‌وه‌ی فه‌رمانت پی ده‌که‌م ئه‌نجامی نه‌ده‌ی، پادشا پیی ووت: ئه‌و شته‌ چیه‌؟

مندالکه‌ش ووتی: له‌یه‌که‌ جیگادا هه‌موو خه‌لکی کۆبکه‌ره‌وه، یه‌که‌ زه‌وی، بمبه‌سته‌ دارخورمایه‌که‌وه، دواتر تیریکی له‌تیره‌کانی خۆم ببه‌ .. نه‌که‌ تیره‌کانی خۆت پاشان تیره‌که‌ بخه‌ نێوان که‌وانه‌وه و بلی: به‌ناوی خودای په‌روه‌ردگاری مندالکه‌ .. پاشان تیره‌که‌ به‌هاویژه، ئه‌گه‌ر تو ئه‌م کاره‌ت جیبه‌جی بکه‌ی ئه‌وا ده‌مکوژی، ئه‌و پادشا گیل و نه‌فامه‌ پازی بوو، هه‌موو خه‌لکی له‌یه‌که‌ جیگادا کۆکرده‌وه‌و مندالکه‌شی له‌پیش چاوی خه‌لکه‌که‌ به‌سته‌ دارخورمایه‌که‌وه، کاتیکی خه‌لکه‌که‌ به‌به‌ستراوی مندالکه‌یان بینی ناسیانه‌وه، ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌یه‌ به‌ئیزنی خوا نه‌خۆشییه‌کانیان چاره‌سه‌ر ده‌کات و یارمه‌تی لاوازه‌کانیان ده‌دات و به‌زه‌یی به‌برسییه‌کاندا دیته‌وه ..

دواتر پووینکرده‌ ئه‌و پادشا له‌خۆبایی و سه‌تمه‌کاره ..

بینیان هه‌موو سه‌ربازه‌کان له‌ده‌وری خۆی کۆکردۆته‌وه‌و به‌هیزه‌که‌ی له‌خۆی ده‌رچوووه‌و به‌توانا ده‌سه‌لاتی خۆی ده‌خوپی و شانازی پی ده‌کات.

پاشان پادشا تیریکی له‌تیره‌کانی مندالکه‌که‌ ده‌ره‌ینا و تیره‌که‌ی خسته‌ نێوان که‌وانه‌که‌و به‌ده‌نگی به‌رز هاواری کرد و ووتی: به‌ناوی خودای په‌روه‌ردگاری مندالکه‌که‌، دواتر تیره‌که‌ی هاویشته‌، تیره‌که‌ به‌ر سه‌ری مندالکه‌که‌ که‌وت (نێوان هه‌ردوو چاوی) و پاشان کۆچی دواپی کرد، له‌به‌ر ئه‌وه‌ پادشا زۆر دلخۆش بوو به‌وه‌ وای داده‌نا که‌ له‌کیشه‌که‌ی پرزگاری بووه‌، دواتر به‌ره‌و کۆشکه‌که‌ی و تاوان و کوفره‌که‌ی به‌پیکه‌وت ..

به‌لام کاتیکی خه‌لکی مردنی مندالکه‌یان بینی زانیان که‌ ته‌نها خودا سوودو زیان ده‌گه‌یه‌نی، هه‌ر ئه‌ویشه‌ که‌ خه‌لکی به‌رز ده‌کاته‌وه‌و نزمی ده‌کاته‌وه‌، پادشاش مرۆفیکه‌ وه‌کو ئه‌وانی دیکه‌و هیچ سوودو زیانیکی به‌که‌س ناگه‌یه‌نی.

بۆیه هه‌موو خه‌لکه‌که‌ هاواریانکرد و ووتیان: باوه‌رمان به‌خودای مندالکه‌که‌ هینا، باوه‌رمان به‌خودای مندالکه‌که‌ هینا، باوه‌رمان به‌خودای مندالکه‌که‌ هینا .

پشتیوانانی پادشا به‌هه‌له‌داوانه‌وه‌ به‌ره‌و لای پادشا پۆیشتن و له‌به‌ر ده‌ستیدا پاره‌ستان و ووتیان: بینیت ئه‌و مه‌ترسییه‌ی که‌لیی ده‌ترسایت، ئه‌وا تووشی هاتی، خه‌م و خه‌فته‌ت ده‌خوارد به‌وه‌ی سی که‌س ئیمانیا ن هینا، ئه‌وه‌تا ئیستا هه‌موو خه‌لک ئیمانیا ن هیناوه‌، پادشا زۆر په‌ست و توپه‌ بوو فه‌رمانی کرد به‌هه‌لکه‌ندنی چالی گه‌وره‌و که‌ندر له‌شه‌قامه‌کان و پاشان ئاگریان تی به‌ردا، خه‌لکیش به‌ده‌وریدا کۆکرانه‌وه‌و پیا ن و ترا:

ئەو كەسەى لە دىنە كەى واز نە هەيئەت دە خەرىتە نىو ئاگرە كەو، خەلكى وازى نە هەيناو وای لىهات ئىماندارە كانیان دە خستە نىو ئاگرە كەو (ژنو پیاو، كۆرپەو گەورە، جوان و پیر) پىكەو دە سوتان، تاكو ژنىك هاتو مندالىكى پىبوو كە شیری دە دایە، پىی و ترا لە دینە كەت هەلبگە رپۆه ئە گەر نا دە تخەینە نىو ئەو ئاگرەو، ژنە كەش سەیرىكى چالە ئاگرینە كانی كەردو بىنى تەرمە كان لە ناویدا دە توینەو وەو كە لە كان دە تەقین و خوینیش رپى دە كات، روانییه كۆرپە كەى كە بە دەمى مەمكە كانی گرتبوو شیری دە خوارد، خەرىك بوو و رەى دابە زیت لە وەى كە خۆى فرپى بداتەو نىو ئاگرە كەو، نزیك بوو لە وەى بە قسەى كافرو گومراكان بكات، بەلام خودای گەورە مندالە كەى هەینایە زمان و پىی ووت:

ئەى دایكە ئارام بگرە تو لە سەر رىگای راستى..

بۆیه ئەویش خۆى هەلدايه نىو ئاگرە كەو..

ئىمانداران مردن، پادشاو دارودەستە كەى بە چاوى خۆيان دەيان بىنى ..

بەلام خواى گەورە لە سەريان ئاگادارەو فریشتە كانیش شاهیدن و هەمووى دەنووسن، خوداش توورەى خۆى رادە گەیه نیت .. ﴿ قُلْ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ * النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ * إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ * وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ * وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ * الَّذِي لَهُ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ * إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ *

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿ (البروج: ۴-۱۱).

واتە: نە فرەت لە پاشا و دارودەستە كەى بىت كە چالیان بو ئەو موسلمانە بى دەسەلاتانە هەلكەندو پىر ئاگریان كەرد، ئاگرىكى پىر گرو بلىسە، خۆشيان لە نزیك ئاگرە كە دانیشتن بو ئەو وەى تە ماشا بكەن و موسلمانان لە دینە كەيان پاشگەز بكەن وە، بەلام لە رۆژى قیامەتدا دە بىت خۆيان شایەتى بەدەن لە سەر ئەو كەردارە دىندانەيان، كە تەنھا لە بەر ئەو سزایان دان و سوتاندىان كە ئىمانیان هەینابوو بە خواى بالادەستى كاربەجى، كە مەلكى ئاسمانە كان و زەوى هەیه، وە ئاگادارى هەموو كارو كەردەو هەیه كەو توڵە لەو بى باوهرانە دەسە نیت، كە موسلمانانى پیاوان و ئافەرە تانیان تا قى كەردەو بەو شیوازەو پاشانىش تۆبەيان نە كەرد ئەو سزای دۆزەخیان بو هەیه و سزایە كى سوتینە ریش چونكە موسلمانانان سوتاند، وە ئەو باوهرانە ریشى كە ئارامیان گرت لە سەر سوتاندن لە بەهشتدا باغو باغاتى كیان بو هەیه كە جۆگە ئاوه كان بە ژىیدا دەروات كە ئەمەیش گەورە ترين سەر كەوتنە كە مرؤف بچیتە بەهشتەو.

راستە .. ئەو هیه پاداشت و سەر كەوتنى گەورە ..

ئەگەر پادشاو دارودەستە كەى بو چەند ساتىك خۆشيان بىنى، ئەو ئىمانداران هەردەم لە خۆشیدا دەبن ..

ئَهْوَه سَهْرَكَه وَتَن نِيِيَه بُو بِيَاوَه پَان بَه كُوشْتَنِي مَوسَلْمَانَه كَان وَ زِينْدَانِي كِرْدَنِي چَاكَه كَارَان، بَه لَكُو سَهْرَكَه وَتَن ئَهْوَه سَهْرَكَه وَتَن يَه كَه يِرو بَاوَه پَر بَه زِينْدَوِيَه تِي بَمِيْنِيْتَه وَهَو ئَالَاي ئَهْم دِيْنَه بَه شَه كَاوِيِي بَمِيْنِيْتَه وَه ، ئَه گَر چِي خَوَاپَه رَسْت وَ گَه نَجَه كَان دَه مَرْن، يَا دَايِكُو هَه تِيوَه كَان بَسُو تِيْنَرِيْن، بَه لَام بَا نَه وَه كَان لَه پَاش ئَهْوَه گَه نَجَه بَزَانَن، ئَهْم ئَايِيْنَه پَايَه بَه رَزَه هَه رَدَهْم بَه عِيْزَزَه تَه وَه دَه مِيْنِيْتَه وَه، لَه پِيْنَاوِي بَه عِيْزَزَه ت مانَه وَه يِدَاو بَه رَزَبُوْنِي ئَالَاكَه ي خُوِيْن دَه پِيْزِرِي وَ تَه رَمِيْش پَارچَه پَارچَه دَه كَرِيْت وَ كَه لَكَه كَان بُو سَهْرَكَه وَتَنِي دَه هَارِيْنَرِيْن .. وَه مِيْزُووَه كَه ي بَه خُوِيْن دَه نُوَسْرِيْت ...

هَه رچَه نَد بِيَاوَه پَان شَانَا زِي دَه كَه ن بَه مَرْدَنِي سَه رِبَا زَه كَانِيَان بُو سَهْرَكَه وَتَنِي خَاكِي نِيْشْتَمَانِيَان يَا ن بُو سَهْرَبَه رَزِي دَه سَلَات يَا ن هَانِيَان دَه دَه ن بُوْمَه يِدَانِي جَه نَگَه كَان بَه پَارَه وَ پَادَا شْت ..

ئَهْوَا ئِيْمَه ي مَوسَلْمَان شَانَا زِي دَه كَه يِن بَه خَه لَكَانِيْكَ ئَهْمِرُو دَه مَرْن وَ سَبَه يِنِيْش پَرُو حَه كَانِيَان لَه بَه هَه شْتَدَا دَه حَه سِيْنَه وَه چُوْن وَيَسْتِيَان لِيْبِيْت

خَوَاپَه رَسْتَه كَه وَ گَه نَجَه كَه وَ دَايِكَه كَه وَ هَه تِيوَه كَان چَ زِيَانِيْكِيَان كِرْد؟ كَاتِيْكَ كَه ئَارَامِيَان گَرْت سَاتِيْكَ لَه سَهْر گَرَانِي كُوشْتَنَه كَه، ئَه گَر ئَهْمِرُو لَه بَه هَه شْتِي بَه رِيْن نِيْشْتَه جِيْ بَن بَه وَيَسْتِي خَوَا، هَه مَوُو ئَا زَارُو خَه مَه كَان رُوِيْشْتَن وَ پَادَا شْت وَ خَه يِر هَاتَه جِيْگَه يَا ن، تَاوَانَه كَانِيَان سِرَا يَه وَه وَ خَه م وَ پَه زَارَه كَه يَا ن نَه مَاو مَانْدُوو بُووْنِيَان لَه بِيْرچُووَه وَه، بَه خَوْدَا يَه كَه كَه بَه يَه ك

گَه يَشْتَنِيَان شَاد دَه بِيْتَه وَه وَ ئَه وَا نِيْش شَاد دَه بَنَه وَه، ئَه وَه ي كَه لَه ئَاوَاتِيَان دَا بُوو پِيْيَان دَه بَه خَشِيْ، ئَا زَارَه كَانِيَان نَاهِيْلِيْت بَه بِيْنِيْنِي كَا فَرَان كَاتِيْكَ سَزَا دَه دَرِيْن وَ لَه نِيُو ئَا گَر دَا ئَا زَار دَه چِيْزَن ..

﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ * وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ * وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ * وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ * وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَافِظِيْنَ * فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ * عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ * هَلْ تُؤِوبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾
(المطففين: ٢٩-٣٦).

وَ تَه: ئَه وَا نَه ي كَه تَاوَانِيَان كِرْدُووَه وَ كَا فَر بُووْنَه گَالْتَه يَا ن بَه مَوسَلْمَانَان دَه كِرْد، وَه كَه بَه تَه نِيْشْتِيَان دَا تِيْبَه رِيْنَا يَه تَانَه وَ تَه شَه رِيَان لِي دَه دَان بَه پِيْلُوِي چَاوُو بَرُو دَهْم، وَه كَه بَگَه پَرَانَا يَه تَه وَه لَه كُوْرُو كُوْبُووْنَه وَه كَانِيَان سَه رَسَام دَه بُووْن بَه خُوِيَان وَ تَام وَ چِيْزِيَان دَه كِرْد لَه گَالْتَه كِرْدَنِيَان بَه مَوسَلْمَانَان، وَه كَه مَوسَلْمَانَانِيَان بِيْنِيْنَا يَه دَه سْتِگَرْتُووْن بَه دِيْنَه كَه يَا نَه وَه پِيْيَانِيَان دَه وَت ئَه مَانَه گُوْمِرَاو وَيْلَن، خُو ئَه مَانَه لَه لَا يَه ن خَوَاوَه نَه نِيْرْدَرَاوْن بُو سَهْر مَوسَلْمَانَه كَان كَه چَاوَدِيْرِيَان بَكَه ن، بَه لَام لَه رُوْژِي قِيَامَه تَدَا شْتَه كَه پِيْچَه وَانَه دَه بِيْتَه وَه وَ بَاوَه پَر دَارَان گَالْتَه بَه كَا فَرَان دَه كَه ن كَاتِيْكَ دَه يَا نَبِيْنَن زَه لِيْل وَ سُو ك وَ رِيْسُوَان وَ لَه سَزَا ي سَه خْتَدَان، بَاوَه پَر دَارَانِيْش لَه سَهْر جِيْگَا ي بَه رَز لَه نِيْعَمَه تَدَان وَ تَه مَاشَا يَا ن دَه كَه ن، ئَا يَا كَا فَرَان سَزَا ي خُوِيَان وَه رَگَرْت كَه لَه دُوْنِيَا گَالْتَه يَا ن بَه مَوسَلْمَانَان دَه كِرْد.

به‌لی .. سویند به خوا .. بیگومان بیباوه‌پان سزای خویانیان وه‌رگرت له‌ئه‌نجامی کرده‌وه‌کانیان، به‌لام منداله‌که ئه‌مپۆ له‌خۆشحالیدا ده‌ژی، له‌م دونیایه‌دا مرد، ئیمانداران مردن... هه‌موویان ده‌مرن له‌کاتی‌کدا خودای گه‌وره‌ده‌توانی‌ت له‌چاوتروکانی‌کدا سه‌ریان بخات، منداله‌که ده‌مری‌ت له‌پیناویدا چیاکان هاتنه‌له‌رزه‌، ده‌ریاکان له‌پیناوه‌سه‌رخستنیدا هه‌لچوون. به‌لی..

خودای په‌روه‌ردگار ئه‌وه‌ی ده‌یه‌وی‌ت ده‌یکات وه‌لیده‌بژی‌ری‌ت، به‌نده‌کانی خۆی سه‌رده‌خات هه‌رکاتی‌ک بیه‌وی‌ت، ئه‌گه‌ر بیه‌وی‌ت سه‌رخستنیا‌ن دوا‌ده‌خات، له‌هه‌ر هه‌موو ئه‌وانه‌شدا حیکمه‌تی‌ک وه‌به‌ستی‌کی هه‌یه‌.

نمونه‌ی سه‌رخستنی خوا بو‌ پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ)

پی‌غه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) بو‌ جه‌نگی‌ک ده‌رده‌چی‌ت له‌ژی‌ر دارێ‌کدا ده‌خه‌وی‌ت، هه‌چ شتی‌ک به‌ئاگای ناهه‌ینی‌ته‌وه‌ ته‌نها هاواری بیباوه‌ری‌ک نه‌بی‌ت .. شمشیره‌که‌ی به‌روویدا به‌رزکردۆ‌ته‌وه‌ وه‌ ده‌لی‌ت: ئیستا کی‌ هه‌یه‌ به‌رگری‌ت لی‌ بکات له‌ من؟ پی‌غه‌مبه‌ری خۆشه‌ویست (ﷺ) ده‌فه‌رموی‌ت: خودا به‌رگری‌م لی‌ ده‌کات، بۆیه‌ یه‌کسه‌ر شیره‌که‌ له‌ده‌ستی بیباوه‌ره‌که‌

ده‌که‌وی‌ته‌ خواره‌وه‌و بیباوه‌ره‌که‌ش ده‌که‌وی‌ته‌ زه‌وی‌و به‌م جو‌ره‌ خودای گه‌وره‌ پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ) ده‌پاری‌زی‌ت^(۲).

رۆژی‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ده‌چی‌ت بو‌لای جو‌له‌که‌کانی خه‌یبه‌رو له‌ سی‌به‌ری دیواری‌کدا داده‌نیشی‌ت، ئه‌وانیش پیلانی کوشتنی داده‌ننن، بۆیه‌ یه‌کی‌کیان ده‌چی‌ته‌ سه‌ر دیواره‌که‌و به‌ردی‌کی مه‌زن هه‌لده‌گری‌، کاتی‌ک ویستی فری‌ی بداته‌ خواره‌وه‌ خودای گه‌وره‌ فه‌رمان ده‌کاته‌ پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی (ﷺ) له‌جی‌گای خۆی هه‌لده‌ستی‌ت وه‌به‌رده‌که‌ی ده‌که‌وی‌ته‌ سه‌ر زه‌وی‌و خودای گه‌وره‌ له‌مردن ده‌پاری‌زی‌ت.

له‌گه‌ل هه‌موو ئه‌مانه‌شدا ئافره‌تی‌کی جو‌له‌که‌ ژه‌هر ده‌کاته‌ ناو گوشتی مه‌ری‌که‌وه‌، پی‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) ئاگای له‌و ژه‌هره‌ نابی‌ت تا‌کو لی‌ ده‌خوات، بۆیه‌ ژه‌هره‌که‌ کاری لی‌ ده‌کات، به‌رده‌وام کاری‌گری ئه‌و ژه‌هره‌ له‌سه‌ری ده‌بی‌ت تا‌کو به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌ کۆچی دوا‌ی ده‌کات^(۳).

ئه‌مه‌ی باسکرا حالی پی‌غه‌مبه‌رانی خودایه‌، پی‌غه‌مبه‌ری وا هه‌بووه‌ خودای گه‌وره‌ سه‌رکه‌وتنی به‌په‌له‌ی بو‌ نارده‌وه‌و پی‌غه‌مبه‌ری واش هه‌بووه‌ سه‌رکه‌وتنه‌که‌ی دوا‌که‌وتوووه‌.

(۲) صحیح الجامع الصغیر: ۲۲۴۳، و سلسله‌ الاحادیث الصحیحة: ۲۴۸۹.

(۳) (رواه البخاري، وانظر: صحیح الجامع الصغیر: ۷۹۲۹).

نمونه‌ی سه‌رخستنی خوا بۆ پیغه‌مبه‌رانی

(عليهم الصلاة والسلام)

پیغه‌مبه‌ر ئیبراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) فریّ دهریته نیو ئاگره‌وه، خودای گه‌وره
 فه‌رمان ده‌کاته ئاگره‌که‌و ده‌لیت: ئه‌ی ئاگر ساردو سه‌لامه‌ت به‌ بۆ
 ئیبراهیم، چه‌ند رۆژیک له‌ناو ئاگره‌که‌دا ده‌میئیته‌وه تا‌کو داده‌مرکیته‌وه،
 پاشان له‌ناو ئاگره‌که‌ به‌ساغ و سه‌لامه‌تی دهرده‌چیته‌و خودای گه‌وره
 له‌مردن ده‌پاریزیته‌.

هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر نوح (عَلَيْهِ السَّلَام) قه‌ومه‌که‌ی پیلانی بۆ داده‌نیین، ئه‌ویش
 هاوار ده‌کاته خودای گه‌وره‌و ده‌لیت: ئه‌ی خودایه‌ من ژیرکه‌وته‌م داوای
 سه‌رکه‌وتنت لیّ ده‌که‌م، به‌م سیّ وشه‌ واته‌:

(أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرُ الْقَمَرُ / ١٠) دهرگای ئاسمان دیته‌ له‌رزین و به‌خوڕ
 ئاوی پێدا دیته‌ خواره‌وه، چینه‌کانی زه‌ویش دیته‌ له‌رزین و چه‌نده‌ها کانی
 هه‌لده‌قولین، بۆیه‌ ئه‌و که‌سانه‌ی پیغه‌مبه‌ر نوح (عَلَيْهِ السَّلَام) یان به‌درو
 ده‌خسته‌وه هه‌موویان به‌هه‌لاکه‌تدا چوون و شوینه‌واریان نه‌ما له‌سه‌ر
 زه‌وی، خودای گه‌وره‌ش پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی خۆی ده‌پاریزیته‌.

پیغه‌مبه‌ر لوط (عَلَيْهِ السَّلَام) داوا له‌خودا ده‌کات، خوای گه‌وره‌ش وه‌لامی
 ده‌داته‌وه‌و له‌و گونده‌ی که‌ که‌سانی خراپو کاری به‌د ره‌وشتی تێدا
 ئه‌نجام ده‌درار پزگاری ده‌کات.

جگه‌ له‌ هه‌موو ئه‌مانه‌ش که‌ باسکران چه‌ز ده‌که‌ی ته‌ماشای (شعیب) بکه
 یاخود بپروانه‌ ژیا‌نی پیغه‌مبه‌ر (هود) و بپروانه‌ حالّی (صالح و موسی
 ...) (عليهم وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام) ! !

له‌هه‌موو ئه‌مانه‌دا سه‌رسوپمانیکی زۆر ده‌بینی له‌ژیا‌نیاندا ..
 له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا پیغه‌مبه‌ر زه‌که‌ریا (عَلَيْهِ السَّلَام) ده‌کوژریت ! پیغه‌مبه‌ر یحیی
 (عَلَيْهِ السَّلَام) سه‌رده‌بهریت، پیغه‌مبه‌ر عیسی (عَلَيْهِ السَّلَام) ئازار ده‌دریت تا‌کو
 له‌دواییدا خودای گه‌وره‌ به‌رزنی ده‌کاته‌وه بۆئاسمان ..

خودای گه‌وره‌ داناییه‌کی بالاو بیهاوتای هه‌یه له‌دیاریکردنی (سه‌رکه‌وتنو
 سه‌رنه‌که‌وتن)دا، هه‌ق و راستیش سه‌رده‌که‌ویته‌و تا‌قی ده‌کریته‌وه، بۆیه
 پێویست به‌سه‌رسامی ناکات، چونکه‌ ئه‌مه‌ سوخته‌ت و به‌رنامه‌ دارپێژراوه
 له‌لایه‌ن خودای په‌روه‌ردگاره‌وه، خودای گه‌وره‌ش پادا‌شتی چاکه‌کاران
 بزر ناکات هه‌رچه‌نده‌ سه‌رکه‌وتنه‌که‌ش له‌دونیا‌دا ئاشکرا‌بیته‌ یان ئاشکرا
 نه‌بیته‌، به‌لام ته‌نها ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر تو‌یه‌ کاری بانگه‌وازییه‌و خوای
 گه‌وره‌ش به‌نده‌کانی ده‌بینی، ئه‌و دلنیا‌یه‌ی لامان دروست بووه‌و هه‌یچ
 گومان‌ی تێدا نییه‌ ئه‌وه‌یه‌ خودای گه‌وره‌ هه‌روه‌کو چۆن پیغه‌مبه‌رمان
 محمدي (ﷺ) سه‌رخست، له‌سه‌ر که‌عه‌بی پیرۆز کوفری لابردو نه‌یه‌یشت،
 ئه‌وا شوینکه‌وتوانیشی سه‌رده‌خات تا‌کو رۆژی دوا‌یی: ((إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا
 وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ)) (غافر: ٥١) .

واته‌: ئی‌مه‌ به‌دلنیا‌یی پیغه‌مبه‌رانی خۆمان و باوه‌رداران سه‌رده‌خه‌ین له
 ژیا‌نی دونیا‌و له‌ رۆژی قیامه‌تیشدا.

ئه‌گه‌ر چاوه‌كانت پووی پینغه‌مبه‌ری خودای (ﷺ) ببینایه‌و ئه‌و پووداوانه‌ی له (دار الارقم) دا پووده‌ده‌ن و شاری مه‌ككه‌شت ببینایه‌و كاتی ده‌م و چاوی به‌نورو روناکی ده‌شوات له‌پاش شه‌ویکی تاریك، په‌نجه‌ره‌كه‌ت والا بگردبایه‌ گویبستی (جبرائیل) ده‌بوویت كاتیك چه‌ند ئایه‌تیکی له‌قورئانی پیروژ ده‌خوینده‌وه .

*** **

ورأيت ميزان العدالة قائماً	يُقتص فيه ضحىً من ابن الأيهم
ورأيت كيف غدا بلال سيّداً	ومضى الطغاة الى سفير جهنم
لغسلت سيف الحر من صدأ الثرى	وعزفت في الميدان ركض الأدهم
وبذلت هذي النفس حتى ينجلي	عن قبح وجه الخائن المتلثم
وأرحتنا من كل صاحب زلة	يوحى إليك بقصة ابني ضمضم
كم فارس من قومنا لما رأى	لهب الرصاص أدار مقلة غيلم
ترك الضحايا خلفه وسعى	إلى قبو ليغضض مقلتيه ويحتمي !!

به‌لام دلنیا به‌ ئه‌م دینه شوپه‌سواری خو‌ی هه‌یه له‌كاتی جه‌نگدا خو‌یان پيش ده‌خه‌ن و به‌هیچ شیوه‌یه‌ك پاداشتیان له‌كه‌س ناویت ته‌نها له (الله) نه‌بیٔ .

نمونه‌ی هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر(ﷺ)

سه‌عدی كوپری معاذ... له (خه‌نده‌ق) دا تووش ده‌بیٔ و ده‌مریٔ .. بویه (حه‌فتا هه‌زار) فریشته له‌ئاسمانه‌وه داده‌به‌زن كه (جبرائیل) پيشیان كه‌وتوه ..

(نزل لموت سعد بن معاذ سبعون ألف ملك ما وطئوا الأرض قبلها وقال حين دفن سبحان الله لو انفلت أحد من ضغطة القبر لانفلت منها سعد] ولقد ضم ضمة ثم خرج عنه^(٤) دین بۆلای پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ)، جبرائیل به‌په‌له‌ دیت و پیی ده‌فه‌رموویٔ: ئه‌ی محمد (ﷺ) ئه‌و هاوه‌له‌ی تو كئییه‌ كه‌وا به‌مردنی عه‌رشی په‌روه‌ردگار له‌رییه‌وه‌و هاته‌ له‌رزین و ده‌رگاكانی ئاسمانی بۆ كرایه‌وه .

جاء جبريل لى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال : (من هذا العبد الصالح الذي مات؟ فتحت له أبواب السماء وتحرك له العرش) قال فخرج رسول الله صلى الله عليه وسلم فإذا سعد^(٥) بویه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌په‌له‌ هه‌لده‌ستیٔ بۆ ئه‌وه‌ی ته‌ماشاشا بكات و بزانیٔ كی مردووه‌، ده‌چیت بۆلای یه‌ك به‌یه‌كى هاوه‌لان ... كوا أبو بكر؟ عمر؟ عوسما ؟ على؟ طلحة؟ ته‌ماشای كرد ئه‌وا (سه‌عدی كوپری معاذ) مردووه ..

(٤) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٣٣٤٥).

(٥) (صححه الشيخ الألباني في: مختص العلو)

كه سيك خزمه‌تی ئه‌م دینه‌ی كردووه‌و له‌پیناوی خوادا كۆششی كردووه، كاتیك كه مرد نه‌ك ته‌نها خیزانه‌كه‌ی و منداله‌كاني بزریان كرد، به‌لكو به‌مردنی عه‌رشى (الرحمن) هاته‌ له‌رزین و مزگه‌وته‌كه‌و میحرا به‌كه‌و شیرو خه‌نجه‌ره‌كه‌ی بزریان كرد، وه‌ به‌مردنی ئه‌و ئاسمان و زه‌وییه‌ ده‌ستیان به‌گریان كرد، خه‌لكی هه‌موو ده‌ستیان به‌گریان كرد، چونكه‌ ئه‌و بو‌خۆی نه‌ژیاوه‌ بو‌ ماله‌كه‌ی و منداله‌كه‌ی نه‌ژیا، به‌لكو ئه‌و ژیا بو‌ ئه‌وه‌ی ئه‌م دینه‌ سه‌ربخات و له‌و پیناوه‌دا ماله‌كه‌ی خه‌رج ده‌كرد، هه‌ر له‌و پیناوه‌دا له‌مال و منداله‌كه‌ی جیا بو‌وه‌و تاكو مرد...

ئه‌هلی ئاسمان خۆشحال بوون به‌هاتنی ...

به‌ئێ ... سه‌عد ده‌مریته‌، به‌مردنی عه‌رشى خوادا له‌رییه‌وه‌ (اهتز العرش لموت سعد بن معاذ من فرح الرب عز وجل)^(٦) ..

(حنظلة) ده‌مریته‌ و فریشته‌كاني خوادا ده‌یشۆرن^(٧) ..

(عاصم ی كوپى ثابت) ده‌مریته‌ خوادا گه‌وره‌ سه‌ربازه‌كاني خۆی په‌وانه‌ ده‌كات به‌مه‌به‌ستی پاراستنی جه‌سته‌كه‌ی^(٨) .

هه‌روه‌ها (عبدالله) ی باوكی (جابر) ده‌مریته‌ له‌جه‌نگی (ئوحد) دا له‌پاش خۆی (حه‌وت) كچی هه‌تیو به‌جی ده‌هیلێ... (جابر) پوو له‌باوكی ده‌كات له‌كاتیكدا به‌كراسه‌كه‌ی دایانپۆشیوه‌، پوو له‌ده‌دات و ده‌ست به‌گریان

(٦) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ١٢٨٨).

(٧) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٣٢٦).

(٨) (نفس المصدر).

ده‌كات، پینغه‌مبه‌ری خوادا (ﷺ) پوو لێ ده‌كات و ده‌فه‌رموویته‌: ئه‌گه‌ر بو‌ی بگریته‌ یان بو‌ی نه‌گریته‌، فریشته‌كاني خوادا به‌باله‌كانيان سیبه‌ری بو‌ ده‌كه‌ن تاكو به‌رزى ده‌كه‌نه‌وه‌، پاشان خۆشه‌ویسته‌ (ﷺ) فه‌رمووی: ئه‌ی جابر ئایا هه‌وا ئیكت پی‌ راگه‌یه‌نم؟ خوادا گه‌وره‌ له‌گه‌ل باوكتدا قسه‌ی كردووه‌ و پی‌ فه‌رمووه‌:

ئه‌ی به‌نده‌كه‌م داوا بكه‌ تاكو منیش پیته‌ ببه‌خشم ..

باوكیشت ووتی: ئه‌ی خوادا ده‌وات لێ ده‌كه‌م به‌مگه‌ر پینیه‌وه‌ بو‌دونیا و جاریکی تر له‌پیناوی تۆدا بكوژیم، خوادا گه‌وره‌ فه‌رمووی: من بریارم داوه‌ كه‌ هه‌ركه‌سيك به‌مریته‌ جاریکی دیکه‌ ناگه‌ر پیته‌وه‌ بو‌دونیا ..

(يا جابر ألا أخبرك ما قال الله لأبيك وقال يحيى في حديثه فقال يا جابر مالي أراك منكسرا قال قلت يا رسول الله استشهد أبي وترك عيالا ودينا قال أفلا أبشرك بما لقي الله به أباك قال بلى يا رسول الله قال ما كلم الله أحدا قط إلا من وراء حجاب وكلم أباك كفاحا فقال يا عبدي تمن علي أعطك قال يا رب تحييني فأقتل فيك ثانية فقال الرب سبحانه إنه سبق مني أنهم إليها لا يرجعون قال يا رب فأبلغ من ورائي)^(٩).

دواتر باوكت ووتی: ئه‌ی خوادا هه‌وا لم بگه‌یه‌نه‌ به‌وانه‌ی كه‌ له‌دواى خۆم به‌جیم هێشتوون، خوادا په‌روه‌ردگاریش ئه‌و ئایه‌ته‌ی دابه‌زاند كه‌ ده‌فه‌رموویته‌:

(٩) (صحيح سنن ابن ماجه: ١٩٠).

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ﴾
(آل عمران: ۱۶۹).

واته: وا مه زانن ئه وانه ی که له پیناوی خوای گه وره دا کوژراون مردون، به لکو ئه وانه زیندوون و له لای خوای گه وره رۆزی ده درین.

له پاش ئه و پیاوچاکان ئه و ئایه تانه ده خویننه وه .. بۆیه تامه زرووی به یه ک گه یشتن ده بن له گه ل براکانیاندا له به هشتدا، ئه و ریگیه ده برن به بی ئه وه ی گوئی بده نه که می ژماره یان یا خود لاوازی که ره سته یان و که می پشتیوانیان.

(أنس ی کوپی النصر) له جه نگی (ئوحود) دا کاتیک که موسلمانان کوژران، بیباوه پان سه رکه وتن و بلاوکرایه وه گوایه پیغه مبهری خودا (ﷺ) کوژراوه، خه لکی شیرازه یان تیچوو ..

به لای (عمر و طلحة) و هندی له موسلمانانی ترده تیپه ری بینی خویان له گۆره پانی جه نکه که دوور خستوته وه و چه که کانیاان فریداوه ..

ووتی: بۆچی دانیشتون؟

ووتیان: پیغه مبهری خودا (ﷺ) کوژراوه ..

ئه ویش هاواری به سه ریاندا کردو ووتی: ئه ی ئیتر چی له ژیان ده که ن له پاش پیغه مبهر (ﷺ)؟ هه ستن و بمرن له سه ر ئه و ریپازه ی که پیغه مبهری خودا (ﷺ) له سه ری مرد ...

پاشان چاوه کانی بۆ ئاسمان هه لپری و ووتی: خوايه گیان ... من داوای لیبووردنت لی ده که م له وه ی که ئه وانه ئه نجامیان داوه .. پاکانه ی خۆم

ده که م له وه ی ئه وانیتر ئه نجامیان داوه (واته: به ریم له ره فتاری ئه وان) ..

پاشان پرووی کرده بیباوه پان و ده سستی به جه نگی کرد تاکو کوژرا، پاشان له نیو کوژراوه کاندای دۆزیانه وه، ته ماشایان کرد جیگی زیاتر له هه فتا لیدان به لاشه یه وه دیاره، هه موو لاشه ی پارچه پارچه بووه، پرووی توژاوی بووه، خوینی پژاوه هیه کس له وانه نه یناسیه وه ته نها خوشکیکی نه بیته، ئه ویش به نیشانه یه ک له سه ر په نجه یه کی بوو.

(وعن أنس رضي الله عنه قال غاب عمي أنس بن النضر عن قتال بدر فقال يا رسول الله غبت عن أول قتال قاتلت المشركين لئن أشهدني الله قتال المشركين ليرين الله ما أصنع فلما كان يوم أحد وانكشف المسلمون فقال اللهم إني أعتذر إليك مما صنع هؤلاء يعني أصحابه وأبرأ إليك مما صنع هؤلاء يعني المشركين ثم تقدم فاستقبله سعد بن معاذ رضي الله عنه فقال يا سعد بن معاذ الجنة ورب النصر إني أجد ريحها دون أحد قال سعد فما استطعت يا رسول الله أصنع ما صنع قال أنس فوجدنا به بضعا وثمانين ضربة بالسيف أو طعنة برمح أو رمية بسهم ووجدناه قد قتل وقد مثل به المشركون فما عرفه أحد إلا أخته ببنايه فقال أنس كنا نرى أو نظن أن هذه الآية نزلت فيه وفي أشباهه (من المؤمنين رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه) الأحزاب إلى آخر الآية^(۱)).

(۱۰) رواه البخاري واللفظ له ومسلم والنسائي، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب: (۱۳۵۸).

هه‌روه‌کو چۆن له‌نیۆ پیاواندا پالّه‌وان هه‌یه ئارام ده‌گرن له‌سه‌ر کۆت و زنجیر، له‌سه‌ر تیر هاویشتن، ئاواش له‌نیۆ ئافره‌تاندا پالّه‌وان هه‌یه، چاکه‌کاران و ئارامگران و له‌خواترسان و تیکۆشه‌ران .. نه‌فسی خۆیانیان په‌یوه‌ستکردوه به‌هه‌شته‌وه، خودای ئاسمانه‌کان و زه‌وی ئه‌وانی خۆش ویستوه ..

له‌وانه‌ دایکی (عماری کورپی یاسر) که‌ناوی (سومه‌یه‌ی کچی خه‌یاط) بوو ..

ئه‌و هه‌والیکه‌ی سه‌یری هه‌یه ..

ئه‌و کۆیله‌یه‌ک بوو له‌ کۆیله‌کانی (ئه‌بو جه‌هل) کاتی‌ک خ‌وای گه‌وره ئیسلامی په‌وانه‌ی مرۆفایه‌تی کرد، خ‌وی و می‌رده‌که‌ی و کورپه‌که‌ی موسلمان بوون، بۆیه (ئه‌بو جه‌هل) ئه‌وانی تووشی فیتنه‌و کیشه‌ ده‌کرد، ئازاری ئه‌وانی ده‌دا، له‌به‌ر هه‌تاو ئه‌وانی ده‌به‌سته‌وه تا‌کو ئیواره ئه‌وان له‌هه‌لاکه‌تا بوون، له‌به‌ر گه‌رمی و تینوویه‌تی ..

په‌یغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) به‌ته‌نیشتیانه‌وه تیده‌په‌ری کاتی‌ک ئازار ده‌دران و خ‌وین به‌سه‌ر جه‌سته‌یاندا ده‌هاته‌ خ‌واری، له‌به‌ر تینوویه‌تی لێوه‌کانیان وشک ده‌بووه‌وه و پیسته‌کانیان له‌به‌ر لیدانی قامچی بریندار ده‌بوو، گه‌رمی رۆژ له‌سه‌ره‌وه ئه‌وانی ده‌کولاند ..

بۆیه په‌یغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) به‌زه‌یی به‌واندا هاته‌وه و پیی فه‌رموون: (صبرا آل یاسر فإن موعدهم الجنة)^(۱).

واته: ئارام بگرن ئه‌ی بنه‌ماله‌ی یاسر، ئارام بگرن ئه‌ی بنه‌ماله‌ی یاسر، مه‌وعیدتان به‌هه‌شته، ئه‌م چه‌ند وشه‌یه وای لیکردن که‌ دلّه‌کانیان بفه‌ریت له‌خۆشی ئه‌و موژده‌دا، له‌ناکاودا فه‌رعه‌ونی ئه‌م ئومه‌ته‌ که‌ (ئه‌بو جه‌هل) هه‌هات و رقو کینه‌ی به‌سه‌ریاندا زیاتر رشت و سزاکه‌شیانی زیادکرد، ووتی: جنیو به‌ (محمد) و خواکه‌ی بده‌ن، که‌چی ئه‌وان زیاتر ئارامیان گرت و خ‌وڤاگرتر بوون، بۆیه ئه‌و پیاوه‌ پیسه‌ به‌ره‌و لای (سومه‌یه‌ی) رۆیشت و خه‌نجه‌ریکی له‌دامینی دا، خ‌وینه‌که‌ی رژاو لاشه‌که‌ی بریندار بوو، ئه‌ویش هاواری کرد له‌کاتی‌کدا کورپه‌که‌ی و پیاوه‌که‌ی له‌ته‌نیشتیانه‌وه بوون و ته‌ماشایان ده‌کرد، به‌لام ئه‌وان به‌سه‌را بوونه‌وه ..

(ئه‌بو جه‌هل) یش جنیوی ده‌دا و کوفری ده‌کرد، ئه‌و ئافره‌ته‌ش هه‌ر خه‌ریکی (الله اکبر) بوو له‌کاتی‌کدا خه‌ریک بوو گیانی ده‌رده‌چوو له‌سه‌ره‌مه‌رگدا بوو، (ئه‌بو جه‌هل) یش به‌رده‌وام خه‌ریکی برینی لاشه‌ی بوو تا‌کو هه‌موو لاشه‌ی بری .. دواتر ئه‌و ئافره‌ته‌ کۆچی دوا‌ی کرد (خ‌وای لی رازی بی‌ت).

به‌لی ... ئه‌و مرد .. چه‌ند جوانه‌ دیمه‌نی مردنی ئه‌و ..

ئه‌و مرد .. خ‌وای خ‌وی له‌خ‌وی رازی‌کردو دامه‌زراو بوو له‌سه‌ر دینه‌که‌ی ..

(۱۱) (صححه‌ الشیخ‌ الألبانی فی صحیح‌ فقه‌ السیره: ص ۱۰۳).

ئەو مرد... لە کاتی کدا گوئی بە لیدانی جەللادەکان نە دەداو گوئی بە
بەلین و قسە ی درۆی لە خشته بردن نە دەدا..

غزیه الأنصاریه

(دایکی شریک) که ناوی (غزیه الأنصاریه) بو ..

لە گەل یە کە م کە سە کاندای شاری مە ککە ی پیرۆز موسلمان بوو .. کاتی
بینی کافرەکانی مە ککە بالای دەستن و موسلمانەکان لاوازو بی هیزن ..
خەمی بانگەواز کردنی بو دینە کە ی گرتە ئەستۆی خۆی .. بۆیە
ئیمانە کە ی بە هیز بوو .. وە ریز و قەدری خۆی گەرە ی زیاتر لا بەرز
بوو وە ..

پاشان بە نەینی دە چوو بو لای ئافرەتەکانی قورەیش و بانگەوازی
دەکردن بو سەر ئایینی پیرۆزی ئیسلام .. وە ئاگاداری دەکردنە وە کە
دووڕ بکە و نە وە لە بت پەرستی ..
تا کو لای کافرەکانی مە ککە ئاشکرا بوو کە ئەم ئافرەتە خەریکی چییە ..
بۆیە بە توندی لێی پەست بوون .. وە لە بەر ئە وە ی کە قورەیشی نە بوو
کە س نە بوو بەرگری لێ بکات ..

پاشان کافرەکان گرتیان و پینان ووت: ئە گەر کە س و کارت هاو پەیمانی
ئیمە نە بوایە ئە و خۆمان دەمانزانی چیمان لێ دە کردی بە لام لە مە ککە
دەرت دە کە ی ن و دە تگە پینینە وە بو لای کە س و کاری خۆت ..

دلایان سە غلەت کردو خە فە تیان داپی ی .. پاشان سواری و شتریکیان
کردو هیچ شتیکیان نە خستە سەر و شترە کە بو ئە وە ی ئازاری زیاتر بیست ..
پاشان سی رۆژ بەرپۆه بوون .. خواردن و خواردنە وە یان پی نە دە دا .. تا
نزیک بوو لە برس و تینواندا بمریت ..

هیندە رکو کینە یان بە رامبەری زۆر بوو .. ئە گەر لە جینگایە کدا لایان
بدایە بە مە بەستی پشوو دان .. ئە و ئە ویان توند دە بە ستە وە و دە یان خستە
بەر گەرمی هە تاو و کە و .. خۆیان لە سیبەری دارە کاندای دادە نیشان ..
لە و کاتە دا کە ئە وان لە ریگا بوون .. لە جینگایە کدا لایان دا .. لە
و شترە کە ی هینایانە خواری وە و لە بەر هە تاو و کە بە ستیانە وە ..

داوای ئاوی لێ کردن کە چی ئە وان ئاویان پی نە دا ..
لە و کاتە دا کە ئە و لە تینواندا زمانی دە خشان بە زە و ییە کە دا .. هەستی
کرد شتیکی سارد کە و تە سەر سنگی، دەستی بو ئە و شتە ساردە برد
بینی ئە وە شە ر بە یە کی پر لە ئاوه ..
پاشان کە میکی لێ خواری وە .. پاشان بەرز کرایە وە و لە دەستی سە نرا
.. دیسان جارێکی تر ئاوه کە نزم بوو وە و لێی خواری وە و دیسان بەرز
کرایە وە .. چە ند جارێک دووبارە بوو وە و ..

تاكو تينویتی نه‌ما .. پاشان له‌و ئاوه‌ رژا به‌سه‌ر پۆشاك و لاشه‌یدا ..
كاتی بیباوه‌پان له‌خه‌و هه‌ستان و .. ویستیان به‌پری بکه‌ون .. هاتن بۆ لای
ئه‌م ئافه‌رته‌ له‌ خواترسه‌ .. بینیان وا شوینه‌واری ئاو به‌سه‌ر پۆشاك و
لاشه‌یه‌وه‌ دیاره‌ ..

بینیان ئیستا حالێ زۆر باش بووه‌ .. سه‌رسام بوون .. چۆن گه‌یشتۆته‌
ئاوه‌که‌و که‌چی به‌و شیوه‌یه‌ به‌ستراوه‌ته‌وه‌ .. پینیان ووت: ئایا کۆته‌کانی
خۆت کردۆته‌وه‌و شه‌ربه‌کانی ئیمه‌ت بردووه‌و ئاوت خواردۆته‌وه‌؟
ووتی: نه‌خیر سویند به‌خوا .. به‌لکو له‌ ئاسمانه‌وه‌ شه‌ربه‌یه‌کی پر له‌ ئاو
دابه‌زی .. منیش ئاوم لی خواردوه‌و تاكو تینویتییم نه‌ما ..

بۆیه‌ ئه‌وان به‌ سه‌رسامیه‌وه‌ ته‌ماشای یه‌کتریان ده‌کرد .. ووتیان: ئه‌گه‌ر
ئه‌م ئافه‌رته‌ راست بکات ئه‌وا دینه‌که‌ی ئه‌و له‌ دینه‌که‌ی ئیمه‌ باشتره‌ ..
كاتی چوون بۆ لای شه‌ربه‌کانی خۆیان بینیان وه‌کو ئه‌و کاته‌یه‌ که‌ به‌
جینان هیشتبوو هیچی لی که‌م نه‌بۆته‌وه‌ .. بۆیه‌ هه‌موویان له‌ویدا
موسلمان بوون .. کۆته‌که‌یان لی کرده‌وه‌و به‌ باشی له‌گه‌لیدا ده‌جولانه‌وه‌ ..
هه‌موویان موسلمان بوون به‌ هۆی ئارام گرتن و دامه‌زراوی ئه‌م ئافه‌رته‌
له‌سه‌ر دینه‌که‌ی .. دایکی شریک رۆژی قیامه‌ت دیت و له‌ په‌راوه‌که‌یدا
ناوی چه‌نده‌ها ئافه‌رته‌ و پیاوی تیا‌دایه‌ که‌ له‌سه‌ر ده‌ستی ئه‌و موسلمان
بوون ..

به‌لی ... کۆمه‌لێک له‌خه‌لکی خۆیانیان هه‌رزان کردووه‌ له‌ پیناوی خوادا،
بۆیه‌ بایه‌خ به‌جه‌سته‌یان ناده‌ن، به‌لکو خه‌می پوحيان ده‌خۆن ..
إذا كانت النفوس كبارا تعبت في مرادها الأجسام

ابوعقیل الانصاری

كاتی پیغه‌مبه‌ری خوا کۆچی دوا‌ی کرد، چه‌ند هۆزیک له‌ هۆزه‌کانی
عه‌ره‌ب له‌ئیسلام هه‌لگه‌رانه‌وه‌، کیشه‌که‌ی (مسيلمۃ الکذاب) سه‌ری هه‌لدا،
شوین که‌وتوانی زۆر بوون، بۆیه‌ له‌شکری موسلمانان ده‌رچون بۆ جه‌نگ
له‌گه‌ل موسه‌یله‌مه‌دا که‌ له‌ یه‌مامه‌ بوو له‌ نه‌جدو ده‌که‌وێته‌ نیمچه‌ دورگه‌ی
عه‌ره‌بیه‌وه‌، له‌شکره‌که‌ له‌ مه‌دینه‌وه‌ به‌ره‌و یه‌مامه‌ که‌وته‌ ری، هه‌زار میل
زیاتریان بری تاكو گه‌یشتنه‌ یه‌مامه‌، بینیان موسه‌یله‌مه‌ زیاتر له‌سه‌د
هه‌زار که‌سی کۆ کردۆته‌وه‌ به‌مه‌به‌ستی رووبه‌روو بوونه‌وه‌ی موسلمانان ...
موسلمان هیشتا به‌ته‌واوته‌ی جیگیر نه‌ببوون یه‌کسه‌ر موسه‌یله‌مه‌ له‌ نیو
کۆمه‌له‌که‌ی خۆیدا ده‌ستی کرد به‌وتاردان و ووتی:

ئه‌مپۆ رۆژی غیره‌ته‌ بجه‌نگن بۆ پاراستنی خۆتان و ژن و منداله‌کانتان ...
به‌رده‌وام ئه‌و هانی ده‌دان تاوه‌کو هه‌موویان هه‌لچون و جه‌نگ ده‌ستی
پیکردو پاله‌وانان رووبه‌رووی یه‌ک بوونه‌وه‌ .

ده‌ست کرا به‌تیر هاویشتن و ده‌نگ و هاواریان به‌رز بوه‌وه‌، و لاخی
موسلمانان تۆزاوی بوون و ده‌نگی سواران به‌رز بوه‌وه‌و ده‌رگای

به‌ه‌شته‌كان كرانه‌وه‌و گيانى شه‌هيدان به‌ره‌و ئه‌وى هه‌لفرپينو پشتيوانان و ئه‌ولياكان تامه‌رزوى شه‌هيد بوونن ..

يه‌كه‌م كه‌س پيكر (ابوعقيل الانصارى) بوو، تيريك به‌ر شانى چه‌پى كه‌وت و بووه هوى خراپى جووله‌ى، تيره‌كه‌يان ده‌ره‌ينا .. بويه به‌ره‌و خيمه‌كان برديان، كاتيک جه‌نگه‌كه‌ گه‌رمتر بوو .. كۆمه‌له‌كه‌ى (مسليمه) سه‌ر كه‌وتن و هه‌ندى له‌ موسلمانان هه‌لهاتن .. (ابو عقيل) له‌سه‌ر جياگه‌يه‌تى و تواناى جووله‌ى نيه‌ .. گوئ لى بوو كه‌ بانگه‌ريک ده‌لييت: الله .. الله .. ئه‌ى كۆمه‌لى پشتيوانان (ئه‌نصار) بگه‌رپينه‌وه هيرش به‌رنه سه‌ر دوژمنانتان .. عبدالله‌ى كورپى عومه‌ر ده‌لييت: ابو عقيل هه‌ستا .. خوى ده‌دا به‌سه‌ر راستيداو به‌ره‌و شيره‌كه‌ى ده‌روات ..

ووتم چيت ده‌وييت؟ تو تواناى شه‌رت نيه‌ ..

ووتى: گويم لى بوو يه‌كيك بانگى كردم ..

ووتم: ئه‌و بانگى پشتيوانانى كردو مه‌به‌ستى برينداران نيه‌ ..

ابوعقيل ووتى: من يه‌كيكم له‌ پشتيوانان و وه‌لامى ده‌ده‌مه‌وه سويند به‌ خوا ئه‌گه‌ر به‌ گاگۆلكه‌ش بووه ..

ابن عومه‌ر ده‌لييت: ابو عقيل خوى به‌ست و شيره‌كه‌ى به‌ده‌ستى راست هه‌لگرت و ده‌رچوو، بانگى كرد ئه‌ى پشتيوانان .. بگه‌رپينه‌وه ناو جه‌نگه‌كه هه‌روه‌كو رۆژى حنين .. كۆبينه‌وه په‌حمه‌تى خواتان لى بييت .. پاشانه هاوارى كردو بانگى ئه‌وانه‌ى كرده‌وه‌و به‌ شيره‌كه‌ى هه‌ر بيباوه‌رپيكي ببينايه لى ده‌دا .. ابن عومه‌ر ده‌لييت: (ابو عقيل) م بينى ده‌سته

برينداره‌كه‌ى له‌ شانيدا پرايه‌وه .. كه‌وته سه‌ر زه‌وى برينه‌كه‌ى خوئينى ليده‌روات .. كاتيک جه‌نگه‌كه‌ ته‌واو بوو من به‌ شوينيدا ده‌گه‌پام .. بينيم كه‌وتوو له‌ دوا ساته‌كانيدايه ..

ووتم: ابوعقيل ..! به‌زمانىكى بچرپچره‌وه ووتى: به‌لى .. پيم بللى كى سه‌ر كه‌وت؟

ووتم: موژده بى لييت .. دوژمنى خوا كوژرا ..

ئه‌ويش په‌نجه‌ى به‌رزكرده‌وه بو ئاسمان و ووتى: الحمدالله .. پاشان گيانى سپارد ..

خوای گه‌وره شكستى به‌ هيزه‌كه‌ى مسليمه هينا .. پاشان هه‌موويان هه‌لهاتن به‌ دۆل و ده‌شته‌كاندا بلاو بوونه‌وه .. به‌رده‌وام هاوه‌لان به‌ دوايانه‌وه به‌شیر له‌ ملي ئه‌وانيان ده‌دا ئه‌وانيش شلژا بوون و نه‌يانده‌زانى په‌نا بو كوى ببه‌ن .. تاكو (حكيمى كورپى الطفيل) كه‌ يه‌كيك بووله شوينكه‌وتوانى (مسليمه) پراوه‌ستاو هاوارى كردو به‌هيزه‌كه‌ى وت:

په‌نا ببه‌نه باخچه‌كه ..

ئه‌وانيش پيشبهركييان بو كرد .. پاشان ئه‌ويش له‌ جياگيه‌كى به‌رز راوه‌ستاو بانگى ئه‌وانى ده‌كردو هانى ده‌دان تاوه‌كو په‌نا ببه‌نه به‌ر باخچه‌كه، (عبدالله‌ى كورپى ابوبكر) تيريكى بو هاويشت و له‌ گه‌ردنيداو كوشتى له‌ كاتيكد ئه‌و خه‌ريك بوو وتارى ده‌دا .. له‌شكره‌كه‌ى (مسليمه) چوونه ژووره‌وه بو ناو باخچه‌كه .. باخچه‌يه‌كى زۆر مه‌زن بوو .. ديواره‌كانى زۆر دريژ بوو .. لاكانى وه‌ك قه‌لايه‌كى بته‌و وابوو ..

دهرگاکیان داخست .. پاشان هاوه‌لان به دهوری دیواره‌کاندا
 دهسورانه‌وه و پالیان به‌دهرگاکیه‌وه دهنه، له‌کاتی‌کا توپه‌یی و بی‌زاریان
 به‌رامبه‌ر به‌بی باوه‌پان زیادی کردبوو .
 پاشان البراء ی کورپی مالک هات ..
 ئایه تو (البراء ی کورپی مالک) ت بینوه؟؟ نه‌خیر نه‌تبینیوه ...

البراء بن مالک

جه‌سته‌یه‌کی لاوازو باریکی هه‌بوو .. ده‌سته‌کانی بچوک بوون .. بالایه‌کی
 کورتی هه‌بوو .. به‌لام پالنه‌وانیکی به‌هیز بوو .. سه‌د بی‌باوه‌پری له
 رووبه‌رووبونه‌وه‌دا (مبارزه) کوشتبوو .. جگه له‌وه‌ی که چه‌نده‌ها که‌سی
 له‌کاتی جه‌نگدا کوشتبوو ..

(البراء) به‌دهوری قه‌لاکه‌دا وه‌کو شیر ده‌سوراپیه‌وه له‌به‌ر هه‌تاوی بی‌زاری
 به‌رامبه‌ر به‌وان هاواری ده‌کردو ده‌ینه‌پاند هه‌ر وه‌کو شیر .. چۆن ده‌بی
 بی‌باوه‌پان به‌م ئاسانییه ده‌ریاز بن .. ته‌ماشایه‌کی دیواری باخچه‌که‌ی
 کردو بینی زۆر به‌رزه .. پاشان هات بۆلای ده‌رگای باخچه‌که .. کۆمه‌لێک
 له‌موسلمانان به‌ته‌نیشتییه‌وه پاره‌ستاون ..

به‌وانی ووت: ئه‌ی گرووی موسلمانان .. من بخه‌نه ناو شتی‌که‌وه‌و پاشان
 بمهاویژنه ئه‌ودیوی دیواره‌که .. ئه‌وانیش سه‌رسام بوون .. چۆن بتهاویژین
 له‌کاتی‌کدا تو تاکه که‌سیکی و ئه‌وان سه‌د هه‌زار که‌سن .. که‌چی ئه‌و سوور

بوو له‌سه‌ر داواکه‌ی تا پازی بوون و خستیانه ناو قه‌لغانیکه‌وه به‌پم
 به‌ریان کرده‌وه و تاکو گه‌یشته سه‌ر دیواره‌که .. پاشان به‌ته‌نها بازی دایه
 ناو باخچه‌که .. بی‌باوه‌پان بی ئاگابوون کاتی‌ک به‌خویان زانی ئه‌و له‌نیوانیان
 دایه .. بۆیه له‌سه‌ری کۆبونه‌وه‌و یه‌کیکیان به‌شیر لێیداو ئه‌وی تر
 به‌خه‌نجر .. سییه‌م که‌س به‌دار ئه‌ویش به‌قه‌لغانه‌که‌ی خوی ده‌پاریزی
 .. ئه‌ویتر به‌شیره‌که‌ی و به‌ده‌سته‌کانی و پال به‌سییه‌م که‌سه‌وه ده‌نیست ..
 به‌ره‌و لای دهرگاکه ده‌روات به‌مه‌به‌ستی کردنه‌وه‌ی دهرگاکه بۆ
 موسلمانان .. خوینه‌که‌ی ده‌رۆیشته و ده‌رپژا .. له‌لاشه‌ی پارچه‌گۆشت
 ده‌که‌وته خواره‌وه .. تاوه‌کو نزیک دهرگاکه بوه‌وه‌و کردیه‌وه .. پاشان
 موسلمانان هاتنه ژوره‌وه بۆناو باخچه‌که و جه‌نگه‌که له‌ناو باخچه‌که‌دا
 توندترو سه‌ختر بوو .. تاوه‌کو ناو‌نرا به‌باخچه‌ی مردن .. خوی گه‌وره
 شکستی به‌سه‌ریازه بی‌باوه‌په‌کان هینا .. به‌لام البراء شه‌هید بوو له‌گه‌ل
 ئیماندارانی تردا ..

* * * * *

فَسْبِحَانَ مِنْ أُغْرَى الْمَنَآيَا بِأَهْلِهِ	كُنْ لَهَا ثَأْرًا .. وَ لَيْسَ لَهَا ثَأْرٌ
لِيَخْتَارَ مِنْ يَخْتَارُ مِنْهُمْ وَيُصْطَفِي	لَهُ الْحِكْمَةُ الْعَلِيَا لَهُ النَّهْيُ وَالْأَمْرُ
دَعْتَهُمْ تَغْفِرُ الْعِزَّ مِنْ كُلِّ مَوْطِنٍ	فَطَارُوا سِرَاعًا مَا لَهُمْ دُونَهَا صَبْرٌ
نَفَى عَنْهُمْ هَمًّا التَّنْعَمَ هَمُّهُمْ	فَأَبْدَانَهُمْ شَعَثٌ وَأَثْوَابَهُمْ غُبْرٌ
نَحَافًا وَسَمْرًا كَالرَّمَا حِ تَرَاهُمْ	وَتَحْمَدٌ عِنْدَ الطَّعْنِ شَعَثٌ الْقِنَا السَّمْرُ
مَضُوا يَشْرَبُونَ الْمَوْتَ كَأَسَا شَهِيَّةٍ	وَلَوْ أَنَّ طَعْمَ الْمَوْتِ مُسْتَقْتَلٌ مَرٌ

ولكن في ذات الإله و دينه
 أبوا أن يعيشوا كالعبيد بعالم
 فمن الأرض منأى للكريم عن الأذى
 فما عاش من عاش الحياة بذلة
 لمن أشرب الإيمان يستعذب الصبر
 تحكم فيه الظلم واستحكم الكفر
 وفي الموت منأى عنه إن لزم الأمر
 ولو طال ذاك العيش ما بقي الدهر

* * * * *

مخيرة بن شعبة

ئه‌گه‌ر ده‌ته‌ويت ته‌ماشای پالته‌وانيتی بکه‌ی له‌عيزه‌ته‌که‌يداو ته‌ماشای
 عيززه‌ته‌ بکه‌يت له‌پالته‌وانیکدا .. ئه‌وا بگه‌رپئوه‌ بؤ سه‌رده‌می خه‌لافه‌تی
 (عمری کوری الخطاب) .. پاشان له‌گه‌ل ئه‌و له‌شکره‌دا به‌ره‌و شام بؤ غه‌زا
 ده‌رچون تۆيش به‌ رى بکه‌وه .. حه‌وت هه‌زار پالته‌وان .. سه‌عدی کورپی
 ئه‌بی وه‌ققاس پيشيان که‌وتوه .. په‌زای خواى ليبيت ..
 رۆيشتن به‌سه‌ر به‌رددا رى ده‌که‌ن .. تياياندا هه‌بوو سواری ئه‌سپ بووه ..
 تياياندا هه‌بوو سواری وشتر بووه .. تياياندا هه‌بوو به‌پى رپى ده‌کرد ..
 که‌گه‌يشتنه‌ لای فارسه‌کان .. بينيان فارسه‌کان به‌ له‌شکرىکى گه‌وره‌وه
 چاوه‌پوانی ئه‌مانيان ده‌کردو ژماره‌يان هه‌شتا هه‌زار که‌س زياتر بوو،
 نویترين ئاميرى جه‌نگيان له‌گه‌لدا بوو .

کاتیک سه‌عد به‌ له‌شکره‌که‌یه‌وه دابه‌زیه‌ مه‌يدانى جه‌نگه‌که‌ .. چه‌ند
 هاوه‌لیکی نارد بؤلای پاشا مه‌زنه‌که‌يان که‌ (کیسرا) بوو .. به‌مه‌به‌ستى
 بانگه‌واز کردنى بؤ ئيسلام .. که‌ چوونه‌ ژوره‌وه‌ بؤلای (کیسرا) .. له‌به‌ر
 ده‌ستى خۆيدا ئه‌وانى دانا .. (کیسرا) کابرايه‌کى زور فيز زل بوو ..
 به‌مولکه‌که‌ی له‌خۆی ده‌رچوو بوو ...

پاشان ته‌ماشای ئه‌وانى ده‌کردو ئاماژه‌ی بؤ جلو به‌رگه‌که‌يان ده‌کردو ..
 گالته‌ی پيشان ده‌کرد ..

پاشان ده‌يووت: به‌م شته‌ چى ده‌لین؟ ئاماژه‌ی ده‌کرد بؤ پيلاره‌کانيان
 ..

ئه‌وانيش ده‌يانووت: پيلاره‌و ..

پاشان ده‌يووت: ئه‌ی ئه‌مه‌؟

ئه‌وانيش ده‌يانووت: عابا (رداء) ..

پاشان ئاماژه‌ی بؤ ئه‌وه‌ی که‌ به‌ده‌ستيانه‌وه‌ بوو کردو ووتى: ئه‌ی ئه‌مه‌؟
 ئه‌وانيش ووتيان: قامچى ..

پاشان شانى داداو ووتى: چى شتىک ئیوه‌ی هیناوه‌ بؤ ئه‌م ولاته‌؟ ئیوه‌
 واده‌زانن کاتیک ئیمه‌ سه‌رقالی خۆمان بووين ئه‌وا ئیوه‌ بویرانه‌ هاتنه‌
 سه‌رمان؟ من هه‌چ ميلله‌تيک نازانم هه‌بيت له‌سه‌ر زه‌ويدا له‌ ئیوه‌ به‌دبه‌خت
 تر بييت و ژماره‌يان که‌متر بييت .. و په‌يوه‌ندى نيوان خۆيان خراپتر بييت
 له‌ئیوه‌ .. ئیمه‌ داوامان له‌چه‌ند گونديکى ئه‌و ناوچه‌يه‌ ده‌کرد خراپه‌ی
 ئیوه‌مان له‌کۆل بکاته‌وه‌ ..

ئه‌گه‌ر برسیتتی ئیوه‌ی گه‌یاندۆته ئیره ئه‌وا خواردنتان بۆ دابین ده‌که‌ین و پۆشاکتان بۆ دابین ده‌که‌ین پادشایه‌کتان له‌سه‌ر داده‌نیین به‌نه‌رمی له‌گه‌لتاندا بجولیتته‌وه؟ خه‌لکه‌که‌ بیده‌نگ بوون .. هه‌موو ته‌ماشای یه‌کتریان ده‌کرد.. له‌و کاته‌دا پالّه‌وان هه‌ستا..

(موغیره‌ی کوپری شوعبه) هه‌ستا ووتی: ئه‌ی پادشا.. تۆ چه‌ند ره‌وشتیکت دایه پال ئیمه‌ که‌ زانیاریت ده‌باره‌ی نییه‌.. کاتیك باسی خراپی حاالی ئیمه‌ت کرد ئه‌وا هیچ که‌سیك حاالی له‌ ئیمه‌ خراپتر نه‌بوو، برسیتیه‌که‌مان له‌ برسیتتی نه‌ده‌چوو، ئیمه‌ قالۆنچه‌و مارو دووپشکمان ده‌خوارد... ئه‌وه‌مان به‌خواردن داده‌نا..

خانوه‌کانمان ته‌نها سه‌ر زه‌وی بوو.. هیچ جلو به‌رگیکمان له‌ به‌ر نه‌ده‌کرد ته‌نها ئه‌وه‌ نه‌بیئت که‌ له‌موی وشتره‌کان و خوری مه‌ره‌کان ده‌مانچنی.. دینه‌که‌ی ئیمه‌ ئه‌وه‌ بوو یه‌کتەر بکوژین.. که‌سی وامان تیدا بوو کچه‌که‌ی خۆی زینده‌ به‌چال ده‌کرد له‌ترسی ئه‌وه‌ی نه‌وه‌ک خواردنه‌که‌ی بخوات .. تاوه‌کو خوای گه‌وره‌ کابرایه‌کی بۆ په‌وانه‌ کردین .. بانگه‌وا زمان ده‌کات بۆ لای خوا.. ئیمه‌ شایه‌تی ده‌ده‌ین له‌لایه‌ن حه‌قه‌وه‌ حه‌قی هیناوه‌، بۆیه ئیمه‌ بانگت ده‌که‌ین بۆ دینه‌که‌ی ئه‌و، ئه‌وا هه‌لبژیره ئه‌گه‌ر ده‌ته‌وی..

سه‌رانه‌ بدەن (واته: باج) .. یان ده‌ته‌وی به‌شیر.. یان موسلمان به‌ ئه‌وا خۆت ده‌ریاز ده‌که‌یت .. کیسرا به‌توندی په‌ست بوو..

ووتی: بگه‌رینه‌وه بۆلای هاوه‌له‌کانتان وه پیی پابگه‌یه‌نن من (رستم) ی بۆ په‌وانه‌ ده‌که‌م تاوه‌کو خۆی و سه‌ریازه‌کانی له‌چاله‌کانی قادسیه‌دا بنیژی..

کاتی هه‌ردوو له‌شکره‌که‌ رووبه‌روو بوونه‌وه، (رستم) که‌سیکی نارد بۆ لای سه‌عد، که‌وا پیاویکی داناو زانام بۆ په‌وانه‌ بکه‌ بۆ ئه‌وه‌ی پرسیاوی لیبکه‌م ..

رابعی بن عامر

ئەویش (په‌بعی کوپری عامر)ی بۆنارد... کاتیك په‌بع گه‌یشته دیوانی (رستم)... رستم له‌سه‌ر جیگایه‌کی ئالتونی دانیشتوه‌و تاجی له‌سه‌رناوه .. فه‌رمانی کرد مه‌جلیسه‌که به‌سه‌رینی ئالتون ریژ کراو و جیگای ه‌ریر برپازینه‌وه .. دوپ و یاقوتی به‌نرخیان ده‌رخست و زینه‌تیک‌ی مه‌زنیان نیشان دا.. پاشان ئیزن درایه‌ ره‌بعی که بیته ژوره‌وه .. ره‌بعی به‌جلو به‌رگیک له‌ پیست دروستکراو هاته ژوره‌وه .. شیریکی کورتی به‌ده‌سته‌وه بوو.. سواری ئەسپیکی کورت بوو.. ه‌ر به سواری هاته ژوره‌وه تاکو پیی نایه‌ سه‌ر ه‌موو جیگا که یاندا.. پاشان دابه‌زی و ئەسپه‌که‌ی به‌سته‌ ئەو شته به‌نرخانه‌وه‌و به‌ره‌و لای رۆستم پۆیشت.. چه‌که‌که‌و قه‌لغانه‌که‌ی پییه‌.. وه‌ خودره‌یه‌کی سپی له‌سه‌ر سه‌ری بوو..

پییانی ووت: چه‌که‌که‌ت دابنی..

ووتی: من نه‌هاتووم بۆ لاتان.. به‌لکو کاتیك هاتووم ئیوه بانگیشتان کردبووم.. ئەگه‌ر وازم لیده‌هینن به‌م شیوه‌یه‌ ئەگینا ده‌گه‌ریمه‌وه.. رۆستم ووتی: ریگای بده‌ن.. پاشان به‌ره‌و لای پۆیشت خۆی دابوو سه‌ر (رم)ه‌که‌یدا و به‌سه‌ر ئەو ه‌موو جیگا به‌نرخانه‌دا ..

رۆستم ووتی: چی شتیك ئیوه‌ی هیناوه بۆ ئیره‌؟

ووتی: خوای گه‌وره‌ ئیمه‌ی ناردوو به‌ ئه‌وه‌ی که سانیک که خۆی ویستی له‌سه‌ره‌ له‌ به‌ندایه‌تی کردنی به‌نده‌کانه‌وه‌ ده‌ره‌یه‌نریت بۆ به‌ندایه‌تی

کردنی خوای به‌نده‌کان.. له‌ته‌نگی دنیا بۆ فراوانییه‌که‌ی.. له‌سته‌می ئایینه‌کان بۆ دادپه‌ره‌وه‌ری ئیسلام.. ه‌ر که‌سیك پیی پازی بیته‌ئا و پازی لی ده‌هینن و ه‌ر که‌سیك پازی نه‌بیته‌ کوشتاری له‌گه‌ل ده‌که‌ین ه‌تا ه‌تایه‌ تاوه‌کو ده‌گه‌ینه‌ به‌ئینه‌که‌ی خوا..

ووتی: به‌ئینه‌که‌ی خوا چیه‌؟

ووتی: به‌ه‌شته‌.. بۆ ئەو که‌سانه‌ی که ده‌مرن و سه‌رکه‌وتن بۆ ئەو که‌سانه‌ی که ده‌مینه‌وه .

رۆستم ووتی: ئایا ریگامان ده‌ده‌ن ه‌ندیک پوویژنی خۆمان بکه‌ین؟

ووتی: به‌لێ چه‌ز له‌چه‌ند پوژ ده‌که‌ن؟ یه‌ک پوژ یان دوو پوژ؟

ووتی: نه‌خیر.. تاکو نوسراویك ئەنیرین بۆ پوویژکاره‌کانمان..

ووتی: پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ئەم سوننه‌تانه‌ی داناوه‌ بۆمان که دوژمن دوانه‌خه‌ین له‌کاتی روه‌روو بوونه‌وه‌دا له‌ سی رۆژ زیاتر..

پاشان ره‌بعی ده‌رچوو.. رۆستم رووی له‌ هاوه‌لانی کردوو ووتی: تاکو ئیستا ه‌یچ که‌ستان بیستوه‌ وه‌کو ئەم پیاوه‌ به‌م شیوه‌یه‌ به‌راست و عیززه‌ته‌وه‌ قسه‌ بکات؟

ووتیان: په‌نا ده‌گرینه‌ خوا ئەگه‌ر واز له‌ دینه‌که‌ی خۆت به‌ینی بۆ ئەو سه‌گه‌ ئایا جل و به‌رگه‌که‌یت نه‌بینی؟..

ووتی: هاوار بۆ ئیوه، ئیوه ته‌ماشای جل و به‌رگه‌که‌ی مه‌که‌ن به‌لکو ته‌ماشای بۆچوون و قسه‌ و ژیا‌نامه‌ی بکه‌ن.. چه‌ند کاتر می‌ریک تیپه‌ری..

پاشان جه‌نگ ده‌ستی پی ده‌کات.. خوی گه‌وره پۆستم و هاوه‌لانی شکست پی هیئا.

فروا فرارا ، یجمحون کانه‌م
من الذعر فئران تملکها الذعر
إذا ما نزلنا ساحة الكفر في الوغى
تفشى هناك الموت وانتشر الذعر
فإن نحن نلنا ما نريد ونبتغي
والا كان في موتنا عذر

خوی گه‌وره له‌نیوان ئیمانداراندا چه‌ند شه‌هیدیک هه‌لده‌بژیریت.. خاکی بی باوه‌ران و مال و سامانیان ده‌کاته قسمة‌ت و نسیبی ئه‌و دوی ئیمانداران...

فسلوا فخامة كسرى عن كتابنا
وجيشه الضخم لما مدت القضب
سرى يجر ذيول الخزي منهزماً
وكسرت عنده التيجان والحجب
* * * * *

به‌لکو پالته‌وانان ..ته‌نها به‌شانازی کردن به‌دینه‌که‌یانه‌وه رانه‌وه‌ستان ..ته‌نها به‌به‌خشینی مال و جه‌سته‌یان بۆ دینه‌که‌یان پازی نه‌ده‌بوون ..به‌لکو ته‌ماشایان ده‌کرد چی له‌توانایاندا هه‌یه بۆ ئه‌وه‌ی پیشکەشی دینه‌که‌یانی بکه‌ن..ئه‌وا پیشکەشی ده‌که‌ن..له‌شاره‌زایی و سه‌روه‌ت و سامان ..یان هه‌ر داناییه‌ک ..

محمد بن مسلمة (۱۲)

یه‌که‌مجار که پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) هات بۆ شاری مه‌دینه .. خه‌لکه‌که‌ی تیکه‌ل بوون له‌هه‌موو چینه‌کان له‌جووله‌که‌و بی‌باوه‌ران و موسلمانان ..خۆشه‌ویست (ﷺ) ویستی چاکسازیه‌کی گشتی له‌شاری مه‌دینه‌دا ئه‌نجام بده‌ن ..هه‌موو خه‌لکی له‌سه‌ر یه‌کخواپه‌رستی کۆ بکاته‌وه ..

به‌لام (که‌عبی کورپی ئه‌شره‌ف) یه‌کیک بوو له‌سه‌رکرده‌ی جووله‌که‌کان له‌هه‌موو ریگایه‌کدا پووبه‌پووی ده‌بووه‌وه .. به‌ره‌نگاری هه‌موو ئیمانداریک ده‌بووه‌وه .. به‌لکو هانی خه‌لکی ده‌دا که له‌گه‌ل موسلماناندا بجه‌نگن .. له‌و بواره‌دا چه‌ندین هه‌لبه‌ستی ده‌ووت .. به‌سه‌ر کوزراوی بی باوه‌راندا ده‌ینوسی ئه‌وانه‌ی له‌پۆژی به‌دردا کوزراون .. ئه‌و شاعیریک بوو که به‌ئافره‌تانی موسلماناندا شیعرێ ده‌نوسی و هه‌جووی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) و هاوه‌لانی ده‌کرد له‌شیعره‌کانییدا .. به‌لکو پۆیشت بۆ مه‌که‌که .. هانی قورپه‌یشی ده‌دا بۆ کوشتاری موسلمانان و ئازاردانی موسلمانه‌ لاوازه‌کان .. بی‌باوه‌ره‌ قورپه‌یشیه‌کان پرسیاریان لی کرد کاتیک بینییان ئه‌و کابرا جووله‌که‌یه له‌ئه‌هلی کیتابه‌ ..

ووتیان: ئه‌ی که‌عب ..ئایا دینه‌که‌ی ئیمه‌ له‌لای خوا خۆشه‌ویستتره‌ یان دینه‌که‌ی (محمد) و هاوه‌لان؟
ووتی: ریگاکه‌ی ئیوه‌ باشتره‌ له‌ئه‌وان ..

(۱۲) (صححه الشيخ الألباني في: صحيح فقه السيرة: ص ۲۴۵).

پاشان خوی گوره ئه و ئایه ته هی دابه زان که ده فهرمووی: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيحًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا﴾ (النساء / ۵۱)

واته: ئایا ته ماشای ئه و که سانه ناکه یت که به شیک له په رتوکیان وهرگرتوو (مه به ست جوله که یه که ته ورتیان بۆ هاتوو) که باوه ریان به جادووگه ری و فالچیتی و تاغوت هه یه، وه به کافرانی قوره یش ده لئین ریگاو دینی ئیوه ته و اوترو چاکتره له دینی محمد (ﷺ).

پاشان به رده وام هانی ده دان تا کار گه یشته ئه وه ی که ئه و هیشتا له مه که که دهرنه چوو بوو بۆ باوه ران یه که ده نگ بوون له سه ر ئه وه ی که ده بیته غه زوی پیغه مبه ر (ﷺ) بکه ن و هیرش به رنه سه ری .. کاتیک پیغه مبه ری خوا (ﷺ) ئه وه ی بینی رۆژیک به هاوه لانی ووت: کئی هه یه بۆ که عبی کوری ئه شره ف؟ چونکه ئه و ئازاری خوا پیغه مبه ره که ی (ﷺ) داوه ؟

(محمدی کوری مسلمه) پییش هه موو که ووتی: من بۆ ئه و ئه ی پیغه مبه ری خوا (ﷺ) .. من ده یکوژم ..

ووتی: ئه و کاره ئه نجام بده ئه گه ر توانیت ..

محمد بن مسلمه ده رچوو سی رۆژ نه هات بۆ لای پیغه مبه ری خوا (ﷺ) .. نه خواردنی ده خوارد نه هیچی ده خوارد وه .. ته نها شتی که نه بیته که له برسا نه مریت .. حالی ئه ویان بۆ پیغه مبه ری خوا (ﷺ) باس کرد .. ئه ویش بانگی

کرد ووتی: بۆ وازت له خواردن و خواردنه وه هیئاوه ؟

ووتی: ئه ی پیغه مبه ری خوا (ﷺ) من قسه یه کم به تۆ ووت و به لئینیکم پیته دا، جا نازانم ئایا ده توانم ئه نجامی بده م یان نا ..

ووتی: تۆ ته نها هه ولدانت له سه ره ..

ووتی: ئه ی پیغه مبه ری خوا (ﷺ) .. ئیمه ده بی باسی تۆ به خراپی بکه ین بۆ ئه وه ی لیمان دلنیا بیته ..

فه رمووی: چی ده لئین بیلین .. من گه ردنتان ئازاد ده که م .. پاشان محمدی کوری مسلمه له گه ل (ابو نائله) دا کۆبوونه وه .. (ابو نائله) له گه ل که عبدا برای شیریی بوون .. پاشان سوور بوون له سه ر کوشتنی .. بۆیه ابو نائله رۆیشت بۆ لای که عب .. ده ستی به قسه کردن کردو چه ند شیعی ریکیان پیکه وه ووت پاشان ووتی: ئه ی که عب .. من هاتووم بۆ کاریک بۆ لای تۆ ده مه ویت بۆت باس بکه م، به لام تکایه مه یدرکینه ..

ووتی: باشه .. فه رموو بلی ..

ووتی: هاتنی ئه م کابرایه بۆ ناومان به لا بوو بۆمان، عه ره ب دژایه تی کردین .. له یه که که وانه وه تیر هاویژی کردین، هه موو ریگایه کی لئین برین .. تا کو منداله کانمان سه رگه ردان بوون .. هه موومان هیلاک و ماندوو بووین .. ئیمه به رده وام خۆمان و مندالانمان له کۆششداین پاشان داوای سه ده قه ی لیکردووین و ئیمه ی مه به سه ته، ئیمه ش هیچ پیخوریکمان نییه بۆ خۆمان و منداله کانمان .. ئیستا من هاتووم داوای هه ندی خواردنت لئین ده که م به قه رز ..

که‌عب ووتی: من کورپی (ئه‌شره‌ف)م سویند به‌خوا من ویستم بی‌ت بلیم کاره‌که به‌ره‌و کوی دهروات .. سویند به‌خوا ئیوه‌یش لی بیزار ده‌بن ..
 ووتی: ئیمه تازه شوینی که‌وتوین چه‌ز ناکه‌ین وازی لی بهینین تا‌کو بزانی
 کاره‌که بو کوی دهروات .. ئیمه هاتوین داوات لی ده‌که‌ین باریک یان دوو
 بار خورمانان بده‌یتی ..

که‌عب ووتی: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی پاره‌تان پی نییه شتی‌کم بده‌نی به (ره‌هن)لام
 بی‌ت تا‌کو قه‌رزه‌که ده‌ده‌نه‌وه ..

ووتی: چی شتی‌کت ده‌وی؟

ووتی: ژنه‌کانتان به (ره‌هن)لام دابنن ..

ووتیان: چون ژنه‌کانمان دانین له‌کاتی‌کدا تو جوانترین که‌سی عه‌ره‌بی ..

ووتی: که‌واته منداله‌کانتان دانن ..

ووتی: چون منداله‌کانمان دانین .. ئه‌گه‌ر یه‌کی‌کیان جوینی پی
 بدریت .. خه‌لکی بلیت: بو باریک یان دوو بار خورما له‌ره‌هن دابویت
 ئه‌مه‌یش بو ئیمه شه‌رمه‌زارییه ..

به‌لام چه‌که‌کانمان به‌ره‌هن داده‌نین .. ابو نائله ویستی ئه‌گه‌ر هاتنو
 چه‌کیان پی بوو ئه‌وا شتی‌کی ئاسایی بی‌ت ..

ووتی: له‌چه‌کدا وه‌فا هه‌یه ..

پاشان به‌لینی پیدا که‌شه‌و له‌گه‌ل کومه‌لی‌کدا بی‌ت بو هه‌لگرتنی
 خورماکه .. کاتی که‌شه‌و داها‌ت ابو نائله و محمدی کورپی مسلمه‌و دوو
 پیاوی تر هاتن .. تا‌کو نزیکه‌ی قه‌لاکه‌ی بوونه‌وه .. ابو نائله بانگی کرد:

ئه‌ی باوکی سه‌عید .. که‌عب وه‌لامی دایه‌وه .. پاشان له‌جی‌گه‌که‌ی خوی
 بازی دا بو ئه‌وه‌ی بروت بو لای ..

ژنه‌که‌ی ده‌ستی گرتو ووتی: تو که‌سی‌کی جه‌نگاوه‌ری .. جه‌نگاوه‌رانس
 به‌م شیوه‌یه‌و له‌م کاته‌دا ئاوا دهرناچن ..

ووتی: ئه‌وه ابو نائله‌ی برامه ..

ووتی: به‌لام من گویم له‌ده‌نگی‌که‌که‌ی خوی لی ده‌تکی ..

ووتی: که‌سی پیزدار ئه‌گه‌ر بانگ کرا بو لیدانی خه‌نجه‌ریش وه‌لام
 ده‌داته‌وه پاشان چوو بولایان .. محمدی کورپی مسلمه به‌هاوه‌لانی خوی
 ووت: ئه‌گه‌ر هات من قزی ئه‌و ده‌گرم بو ئه‌وه‌ی بوونی بکه‌م .. پاشان
 داواتان لی ده‌که‌م ئیوه‌ش بوونی بکه‌ن .. جاریکی تر بوونی ده‌که‌م .. ئه‌گه‌ر
 منتان بیننی سه‌ریم گرت ئه‌وا ئیوه پی‌که‌وه لی بده‌ن .. کاتی گه‌یشته
 لایان .. بینیان ئه‌و بو‌نیکی زور خوشی لی دی محمدی کورپی مسلمه ووتی:
 وه‌کو ئه‌مرو بوئم نه‌بینیوه ..

که‌عب ووتی: خوشت‌ترین بوونی ژنانی عه‌ره‌بو ته‌واوترینی عه‌ره‌بم هه‌یه ..

محمد ووتی: ریگام ده‌ده‌یت بوونی سه‌رت بکه‌م؟

ووتی: به‌لی .. ئه‌ویش بوونی کرد .. پاشان ووتی: ریگا ده‌ده‌یت هه‌واوه‌لانم
 بوونی بکه‌ن؟

ووتی: به‌لی ..

پاشان پی‌که‌وه هه‌ندی رویش‌تن و گفتوگوییان ده‌کرد .. پاشان محمدی
 کورپی مسلمه ووتی: ریگام ده‌ده‌یت جاریکی تر بوونی سه‌رت بکه‌م؟

ووتی: به‌لی.. ئه‌ویش هه‌ردوو ده‌ستی خسته نیو قژه‌که‌ی.. سه‌ری بۆ لای خۆی رایکی‌شا .. وه‌کو که‌سیک بۆنی بکات.. کاتی که‌زال بوو به‌سه‌ریدا.. هاواری کرده هاوه‌لانی ووتی: بده‌ن له‌دوژمنی خوا.. !

شیره‌کانیان پيش‌برکيی بۆ گه‌ردنی ئه‌و ده‌کرد.. له‌گه‌ل تاریکی شه‌وداو زۆر بوونی ژماره‌ی شیره‌کان.. زۆری هه‌لچوونی بارودۆخه‌که‌.. ملی ئه‌ویان بری و به‌لام دلتیا نه‌بوون له‌ کوشتنی ئه‌ویش وه‌کو گا ده‌بیو‌پران‌دو هاواری ده‌کرد..

محمدی کورپی مسلمه ده‌لیت: پاشان دوژمنی خوا هاواریکی به‌رزی کرد که‌هیچ قه‌لایه‌ک به‌ده‌ورماندا نه‌ما ئیللا ئاگری له‌سه‌ر کرایه‌وه .. پاشان (پم) یکم که‌وته یاد که‌ له‌گه‌ل خو‌مدا هه‌لمگرتوو.. ده‌رمه‌ینا .. خسته سه‌ر سکی (ناوکی) پاشان خو‌م دا به‌سه‌ریدا تا‌کو به‌ته‌واوی چوووه سکیه‌وه، پاشان دوژمنی خوا به‌مردوویی که‌وت.. پاشان گه‌پاینه‌وه تاوه‌کو گه‌یشتی‌نه (مه‌دینه) پویشتی‌ن بۆلای پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) و موژده‌مان پیدایا

ووتی: پوهه‌کان پزگاربوون..

ووتم: پوهی تویش پزگاری بوو ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ)..

سه‌ریازه‌کانی خوی په‌روه‌ردگار

ئای چه‌ند که‌سیکی بو‌پرو زیره‌کنو ئه‌و شیره‌ی پینان دراوه چه‌ند پاکو بیگه‌رده .. بۆ ئه‌و پال‌ه‌وانانه .. زیره‌کی و که‌له‌می‌ردی له‌ده‌ماره‌کانیا‌نه‌وه ده‌ته‌قی‌ت.. ئیمان له‌دله‌کانیا‌نه‌وه ..

ده‌با ئه‌و که‌سانه‌ی ته‌مه‌لی ده‌که‌ن بۆ سه‌رخستنی ئه‌م دینه بزانه .. یان له‌کاتی سه‌رکه‌وتنی بی باوه‌پاندا گومانیا‌ن لا دروست ده‌بی‌ت.. وه‌با لاوازو بی هیزه‌کان بزانه .. ئه‌وانه‌ی کاتی‌ک چه‌کی بی باوه‌پان ده‌بینن یان گو‌ییا‌ن له‌له‌شکری مله‌وره‌کان بوو ئه‌وا ده‌شله‌ژین .. با ئه‌وانه بزانه .. هه‌موو کاتی‌ک هی‌ز له‌گه‌ل زریپۆش و فرۆکه‌دا نییه .. له‌گه‌ل توپ و که‌شتیدا نییه .. به‌لکو عه‌قل هی‌زه .. ئیمان هی‌زه .. فی‌ل هی‌زه .. به‌لکو سو‌یند به‌خوا .. خوا هی‌ز په‌وانه ده‌کات .. فری‌شته تونده‌کان .. به‌رده بی ده‌نگه‌کان .. باو گه‌رده‌لوله توندوتی‌ژه‌کان .. نه‌خۆشی‌یه ترسینه‌ره‌کان .. فری‌فیلی به‌رامبه‌ر بی باوه‌پان .. به‌ترس خسته دله‌کانیا‌نه‌وه .. جیاوازی خسته نیوانیا‌نه‌وه .. پووچ کردنه‌وه‌ی فری‌فیله‌کانیا‌ن ...

هه‌موو ئه‌وانه هی‌زن فرۆکه‌کان به‌رده‌ده‌نه‌وه و پاپۆرو که‌شتیه‌کان نو‌می ئاو ده‌که‌ن .. هی‌چ که‌سیک سه‌ریازه‌کانی خوا نانا‌سیت ته‌نها خۆی نه‌بی‌ت ..

موسا (عليه‌السلام) به‌رامبه‌ر ده‌ریا ده‌وه‌ستیت .. به‌داره‌که‌ی لی‌ی ده‌دا .. ده‌ستوبرد ده‌ریا ده‌گۆردریته سه‌ربازیک له سه‌ریازه‌کانی خوی گه‌وره ..

به بی دواکه وتن بۆ ئیمانداران شەق دەبیّت و ریگایه کی وشک پهیدا ده بیّت و موسا (عَلَيْهِ السَّلَام) و موسلمانان پییدا تیده په پرن و بی باوه پانی تیدا نو قم ده بن ..

ئبراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) فری دەریتە ناو ئاگره وه .. به بی دواکه وتن ئاگره که ده بیّتە سه ربازیك له سه ربازه کانی خواو ساردو سه لامهت ده بیّت ...

بی باوه پان کۆده بنه وه بۆ کوشتاری محمد (ﷺ) .. به بی دواکه وتن با ده بیّتە سه ربازیکی خوا .. بی باوه پان له دهوری مه دینه وه بلّو ده کاته وه ..

(یوشع) (عَلَيْهِ السَّلَام) دەر ده چیت بۆ غه زایه ک شهوی به سه ردا دیت که هیشتا له دوژمنه که ی نه بۆته وه .. به بی دواکه وتن رۆژه که ده گۆردریتە سه ربازیك له سه ربازه کانی خوا .. له ئاوابوون ده وه ستیت و ئاوا نابیت .. ریگا رووناک ده کاته وه .. تاکو سه ر ده که ویّت ..

ئه بره هه له یه مه نه وه به ره وه مه که دیت به مه به ستی روخاندنی که عبه ی پیروژ .. به بی دواکه وتن مه له کانی ئاسمان ده بنه سه ربازیك له سه ربازه کانی خوا .. به رد بارانیان ده کات ..

(نه مرود) ی بیباوه پ له خۆی بایی ده بیّت له گوپرایه لی خوا .. ئه وا به بی دواکه وتن میثیک ده بیّتە سه ربازی خوا .. به رده وام ئازاری سه ری ده دا تاکو ده مریت ..

هیچ که سیك سه ربازه کانی خوا نانا سیت ته نها خۆی نه بیّت: (وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ) (المدثر / ٣١).

ده با هه موو خه لکی بزائن .. موسلمانان و بی باوه پان .. چاکه کاران و خراپه کاران .. ئه وا ئه م دینه به عیززه ته .. له پینا و به عیززه ت راگرتنیدا خوین رژاوه .. چهنده ها جهسته پیشیل کراوه، ئه م دینه راده وه ستیت له سه ر جهسته ی پیغه مبه رانی و که لله ی خوشه ویستانی خوا .. چرای هیدایهت به خوینی ئالی شه هیدانی داده گیرسیّت .. ئه وانه ی که ژیانی دواروژ به ژیانی دونیا ده کپن ..

با بزائن کاروانی ئیسلام به پشتیوانی خوا به ره وه پیش ده پوات .. خوای گه وره ئه م دینه ده گه یه نیتە ئه و شوینە ی که شه وو رۆژ پیی ده گات .. خوای گه وره هیچ باله خانه یه ک یان خه یمه ی ده شته کییه ک ناهیلّی ئیلا ئه م دینه ی پی ده گه یه نی .. به عیززه تی عه زیزان یان به زه لیلی زه لیلان، عیززه تیک که ئیسلامی پی به عیززه ت ده بی و زه لیلیه ک که بی باوه پانی پی زه لیل ده بی .. باشتر وایه بۆ که مته ر خه مانی ئه هلی ئیسلام و ئه وانه ی که دژایه تی ئه م دینه ده کهن له بیباوه پان و بت په رستان .. ملکه چی شه رعی خوا بن ..

((أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْتُمُ الْبِأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ)) (البقرة / ٢١٤)

واته: ئایا واداده نیّن و گومانی ئه وه ده بن که بچنه به هه شته وه و تاقی نه کرینه وه وه کو شوینکه و توانی پیغه مبه رانی تر که ئه وان تاقی کرانه وه و توشی هه ژاری و نه خوشی و برینداری بوون له پینا و خوای گه وره دا، وه

ترسینران و زور سه غلته کران تا پیغه مبه ره که و نه و باوه پدارانه یشی که له گه لیدا بوون داوای سه رکه وتنی خویان کردوو ووتیان که ی ده بی سه رکه وتنی خوای گه وره بیته؟ خوای گه وره یش فهرمووی: ناگادار بنو بزنان که سه رکه وتنی خوای گه وره نزیکه .

ئه وه سوننه تیکی خودایه له م گه ردوونه دا به هیچ شیوه یه ک ناگوردریته .. سه رکه وتن دانا به زیت وه کو چون باران داده به زئی .. هه رگیز ئیمانداران سه رناکه ون له کاتی کدا نه وان دانیشته بن .. هه رچه نده خوای گه وره توانای سه رخستنی به نده کانی خوی هه یه به (کن فیکون) یک، به لام خوای گه وره (پاکی و بیگه ردی بو زاتی نه و) تاقیبیان ده کاته وه و ریگای سه رکه وتن گران و نالوز ده کات .. بو نه وه ی راستگوو دروزن له یه ک جیابکاته وه .. خراپه کارو چاکه کار له یه کتر جیابکاته وه، هه رچه نده خوای گه وره ویستی هه بیته نه و سه ریان ده خات، به لام به هه ندیکیان هه ندیکی تریان تاقیده کاته وه له هه مان کاتدا شه هیده پاک و بی تاوانه کان هه لده بریژی .. ((وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ)) محمد / ٤ .

واته: نه وان هه که له پیناو خوای گه وره دا کوژراون هه رگیز کرده وه چاکه کانیان و پاداشیان له ناو ناچیت

له بهر نه وه ی کالای خودا زور گران به هایه نه و به نرخیکی گران نه بیته ناسه نریت به گیانیک له پیناویدا ده رچیت .. سامانیک له پیناویدا خه رج بکریته و خوینیک له پیناویدا بریته .. ده با ته مبه لان بزنان نه وان هه که حه زیان له پشوو دان و ئیسراحه ته .. نه و جیگای نه وان نابیته وه

له ریزی پاله واناندا .. ده با هه ره له ئیستاوه ریگا چول بکه ن نه گینا پوودا وه کان و تاقیکردنه وه کان خوی ریزی پاله وانان له و جورانه پاک ده کاته وه .

تعب الطريق وسوء حال المسلم	سنة على سنة تراكم فوقها
والحن يشرب من دمي	سنة على سنة وأمتنا على جمر الغضى
وعمي صباح الذل فينا واسلمي	يا دار مأساة الشعوب تكلمي
وفي حزن التوجس نرتمي	إننا على مأساة نشرب ليلنا سهراً
يعبر عن خيال مبهم	ما بين مؤتمر نرى شبحاً
نوم الفقير أمام باب الأثام	التوصيات تنام فوق رفوفها
ماتت لتحميا صرخة المستسلم	شجب وإنكار وتلك حكاية
وأمام خيمتها حبال مجرم	أبا الفوارس وجه عبلة شاحب
فينا ينادي: ويك عنتر أقدم	أبا الفوارس صوت عبلة لم يزل
تشكو إليك بعيرة و تحمحم	ترنو إليك الخيل وهي حبيسة
سحب الهدى غيثاً هنئ الموسم	أبا الفوارس أمطرت من بعدكم
لخرجت من كهف الضلال المعتم	لو أن عينك أبصرت إسلامنا
من لون السواد ولا نضجت بمنشم	لو عشت في افسلام ما عانيت
* * *	* * *

به رده وام نه م ئیسلامه پاله وانى تیدا ماوه و یه که م هه نگاهه به ره و پاله وانیتی .. شوین که وتنی فه رمانه کانی خوای په روه ردگار، نه ک شوین که وتنی نه فس و ئاره زوو شهیتان .. یه که م ریگای پاله وانیتی نه وه یه شانازی بکه یت به گوپراهی لی خوای گه وره ی په روه ردگار .. ده رخستنی

دروشمه کانی ئەم دینه .. ئاشکرای بکهیت به شوین کهوتنی سوننه کانی دواین پیغه مبه (ﷺ) .. شوین گه وره له خواترسان بکهویت، پالَه وانیتی ئەوهیه دامه زراو بیت له سه ر دینه کهت .. شه رعی خوا کهت به گه وره بزانیته .. پوو نه کهیت به لای بیباوه پیکه وه .. یان گالته ی گالته جاریک، پالَه وانیتی ئەوهیه بریاریکی زیره کانه بدهیت، به گوپرایه لی و شوینکه وتن .. نه ک وه کو ریوی فیل بکهیت ..

به لی .. وه کو فیلی ریوی فیل نه کهیت .. جاریک گوپرایه لی بیت، به لام ده جار سه ریچی بکهیت .. یان له گه ل نوپژخویناندا نوپژ بکهیت پاشان له گه ل سه ما کاراندا سه ما بکهیت .. نه خیر به لکو ئەم دینه به توندی وه ربگره ..

(أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ) (الحديد / ١٦).

واته: ئایا کاتی ئەوه نه هاتوو به باوه پداران که دلایان نه رم بیت له کاتی بیستنی یادو زیگری خوی گه وره دا؟ وه له کاتی بیستنی قورئانی پیروژدا؟ وه وه کو ئەو که سانه نه بن له ئەهلی کیتاب له جوله که و گا وره کان که ماوه ی نیوان ئەوان و پیغه مبه ره کانیان درێژه ی کیشاو بووه هوی دل ره ق بوونیان، وه زۆربه یان فاسق و له ری ده رچوو بوون.

ئەبو داود ریوایه تی کردوه له عایشه وه (په زای خوی له سه ر بیت) ده فه رمیته: (یرحم الله نساء المهاجرات الأول لما أنزل الله وليضربن بخمرهن على جيوبهن شققن أكف قال بن صالح أكثف مروطن فاختمرن بهما)^(١٣)

سویند به خوا هیچ که سم نه بینیه وه ئافره تانی پشتیوانان (الانصار) چاکتر بیت .. له هه موو که س زیاتر باوه پدارتر بیت به کتیبه که ی خوا .. ئیمانیا ن زیاتر بیت به قورئان .. خوی گه وره له سوره تی (النور) دا فه رمانی به حیجاب کرد (وَلِيضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ) (النور / ٣١)

واته: با ئافره تان له چکه کانیان بده ن به سه ر مل و سینگیا ندا و جوانی خویان ده رنه خه ن ته نها بۆ هاوسه ره کانیان نه بیت.

پیاوان گوپیستی بوون .. پاشان گه رانه وه بۆ لای خیزانه کانیان .. ئەوه ی خوی گه وره دایبه زاندبوو به سه ریا ندا خویندیا نه وه .. پیاو ده یخویند به سه ر ژنه که یدا .. کچه که ی .. خوشکه که ی .. هه موو که سیکی نزیکی خوی .. هه موو ئافره تان به بی دواکه وتن هه ستان سه ر پۆشه کانیان دا به سه ریا ندا .. هه ندیکیا ن هه ستان

(١٣) (صحيح سنن أبي داود: ٤١٠٢).

بو(إزار)ه‌کانیان.. کرده دوو له‌ته‌وه دایان به‌سه‌ریاندا.. واتا قوماشیان ده‌ست نه‌که‌وت هه‌لده‌ستان پۆشاکه‌که‌یان ده‌کرد به دوو له‌ته‌وه سهریان داده‌پۆشی ، (إزار): ئه‌و قوماشه‌یه که سکیان پئ داده‌پۆشی تاکو هه‌ردوو پئیان.. به باوه‌پئیکی پته‌وه‌وه ئیمانئیکی ته‌واوه‌وه به‌وه‌ی که خوای گه‌وره له‌کتابه‌که‌یدا دایبه‌زاندوو.. عائیشه ده‌فه‌رمووی: وای لی‌هاتبوو که له پاش پیغه‌مبه‌روه (ﷺ) ده‌وه‌ستان وه‌ک ئه‌وه‌ی که قه‌له‌په‌ش له‌سه‌ر سه‌ریان هه‌بیٔ.. به‌لئ جیبه‌جی‌کردنی راسته‌وخۆ بو فه‌رمانه‌کان.. به‌بئ دوو دلئ یان فروفیل..

(وعن عبد الله بن عباس أن رسول الله صلى الله عليه وسلم رأى خاتما من ذهب في يد رجل فترعه فطرحه فقال يعمد أحدكم إلى جمره من نار فيجعلها في يده؟ فقيل للرجل بعدما ذهب رسول الله صلى الله عليه وسلم خذ خاتمك انتفع به . قال لا والله لا آخذه أبدا وقد طرحه رسول الله صلى الله عليه وسلم)^(١٤) . واته: پیغه‌مبه‌ری خوا(ﷺ) ئه‌نگوستیله‌یه‌کی ئالتونی له ده‌ستی پیاویکدا بینی، له‌ده‌ستی ده‌رکردو فری‌ی داو فه‌رمووی: ئایا یه‌کئیک له‌ ئیوه پشکۆیه‌ک له‌ ئاگر ده‌کاته ده‌ستی؟ پاش ئه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا(ﷺ) رۆیشت پئ‌ی ووترا ئه‌نگوستیله‌که‌ت هه‌لبگه‌رو

(١٤) (رواه مسلم، وانظر: مشکاة المصابيح: ٤٣٨٥).

سووی لی‌ بینه، ئه‌ویش فه‌رمووی: نا سوین به‌ خوا هه‌رگیز هه‌لی ناگره‌وه له‌ کاتی‌کدا پیغه‌مبه‌ری خوا(ﷺ) فری‌ داوه . (عن ابن عمر قال مررت برسول الله صلى الله عليه وسلم وفي إزاري استرخاء فقال يا عبد الله ارفع إزارك فرفعته ثم قال زد فزدت فما زلت أتحراها بعد فقال بعض القوم إلى أين؟ قال إلى أنصاف الساقين)^(١٥) . واته: له‌ (ابن عمر) هوه ده‌فه‌رمیٔ: به‌ ته‌نیشت پیغه‌مبه‌ری خوا(ﷺ) تی‌په‌ریم شه‌رواله‌که‌م شوپ‌ر بوو.. ووتی: ئه‌ی عبدالله شه‌رواله‌که‌ت به‌رزم بکه‌روه منیش به‌رزم کرده‌وه.. پاشان ووتی: زیاتر.. منیش زیاتر به‌رزم کرده‌وه، به‌رده‌وام به‌رزم ده‌کرده‌وه، تا هه‌ندیک له‌ خه‌لکی ووتیان تا کوئ؟ فه‌رمووی: تا نیوه‌ی قاچم.

له‌ جوړئیکی تری پاله‌وانئیتی کارکردنه به‌م دینه.. هه‌رچه‌نده فه‌رمانه‌کان جیاواز بوون له‌گه‌ل ئاره‌زووه‌کانتدا یان به‌ گویره‌ی ویست و پازی بوونی تو نه‌بوو..

به‌لئ.. مه‌رج نییه‌ قه‌ناعه‌تت هه‌بیٔ به‌ حوکمی شه‌ریعه‌ته‌که بو ئه‌وه‌ی کاری پئ بکه‌یت.. چونکه تو به‌نده‌یه‌کی زه‌لیلی.. بو زانای هه‌موو غه‌یبه‌کان..

چه‌نده‌ها به‌نده هه‌ن کاتی‌ک باسی حوکمئیک له‌ حوکمه‌کانی ئسلامی بو ده‌که‌یت.. ملکه‌چ بوون و پازی بوونی تی‌دا به‌دی ناکه‌یت.. به‌لکو به‌ عه‌قلئ

(١٥) (رواه مسلم، وانظر: مشکاة المصابيح: ٤٣٦٨).

خوی ده پیوی و وه ریده گریت به دوی جیگایه کی ده رچون یان تآویلیک بو خوی ده گه پیت .. بزانه که پیی ئەم ئیسلامه دامه زراو جیگر نابیت ته نها له سه ر زهوی ملکه چ بوون نه بیت بو حوکمه کانی خوی بالا ده ست و زانا ..

ئەمەیش حالی ئیماندارانه ...

﴿ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴾ (النور / ٥١-٥٢)

واته: کاتیک باوه رداران بانگ بکرین بو لای خوی گه وره و پیغه مبه ره که ی که بریار بدن له نیوانیاندا نابیت هیچ ووته یه کیان هه بیت ته نها ئەوه نه بیت که بلین فه رمانی خواو پیغه مبه رمان ﷺ بیست و گوپرایه لاین بو یان و ملکه چی فه رمانیانین، وه هه ر که سیک ئەمه وه لام و سیفه تی بیت ئەوا سه رکه وتوه له دونیاو قیامه تدا، وه هه ر که سیک گوپرایه لی خواو پیغه مبه ره که ی ﷺ بکات وله خوا بترسیت و خوی بپاریزیت ئەوا ئەوه که سانه سه رفرازو سه رکه وتون.

پاله وانی راسته قینه ئەوانه ن کاتیک ئاره زوه کانیان ریگیان پیی ده گرن و حه رام و قه ده غه کراوه کان به لیشاو به ره و لایان دین .. که چی ئەوان به ره و لای خوا هه لدین و راده که ن، خوشه ویستی ئەو زال ده بیت به سه ریاندان .. هیزی ئەو ده وری داون ..

ئەوانه ته مبه ل و ته وه زه ل نین .. هه ر کاتیک شه یتان ئاره زوویه کیان بو برازینیته وه ئەوا ئەوان به ره و لای بفرن .. هه رگیز له جیگای مه ی خواردنه وه نایانبینی .. هه رگیز له مه جلیسی خراپه کاراندا نایانبینی .. خوی گه وره ئەوانی پاراستوه له سوو خواردن .. گوئی ئەوانی پاک کردوته وه له بیستنی گورانی .. به لکو په نگه توشی سزاو به لا بین له پیناو گوپرایه لی فه رمانه کانی خوی زهوی و ئاسمانه کان ..

پاله وانا ریگه ناده ن هاوکی شه یه ک دروست بیت له نیوان دونیاو قیامه تدا .. جاریک ئەم هه لبریزیت و جاریک ئەو .. نه خیر به لکو لای ئەوان هه رده م دینه که یان له پیشه وه یه و له پیناو ئەوه دا له هیچ که س ناترسن .. ئەگه ر دینه که یان سه لامه ت بیت بو یان .. گوئی ناده ن به وه ی له دونیا دا هه رشتیکیان له ده ست ده رچیت ..

صهیب الرومی

ته ماشای (صهیب الرومی) بکه (په‌زای خوی لی بی‌ت) .. ئه‌و کۆیله‌یه‌ک بوو مولکی کابرایه‌ک بوو له مه‌ککه .. کاتی خوی گه‌وره ئیسلامی په‌وانه‌ی مرقایه‌تی کرد .. ئه‌وا ئه‌و باوه‌ری پی هینا و گوپرایه‌لی بوو .. بویه سزای بی باوه‌ران به‌رامبه‌ری سه‌ختتر بوو .. پاشان پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ئیزنی به‌ئیماداران دا کۆچ بکه‌ن بۆ مه‌دینه‌و ئه‌وانیش کۆچیان کرد .. کاتیکی ویستی له‌گه‌ل ئه‌واندا کۆچ بکات پیاوه‌ گه‌وره‌کانی قوره‌په‌ش رازی نه‌بوون و چه‌ند که‌سیکیان دانا به‌ته‌نیشتییه‌وه به‌شه‌و و به‌ پۆژ به‌ مه‌به‌ستی پاسه‌وانی کردنی .. له‌ ترسی ئه‌وه‌ی نه‌وه‌ک به‌ره‌و مه‌دینه‌ هه‌لبی‌ت .. شه‌ویک له‌ شه‌وان ..

له‌ جیگای خوی ده‌رچوو به‌مه‌به‌ستی سه‌ر ئاوکردن .. که‌سیک له‌گه‌لیدا ده‌رچوو چاودیری ئه‌وی ده‌کرد .. پاشان گه‌رایه‌وه بۆ جیگا‌که‌ی خوی .. دیسانه‌وه ده‌رچوو ... دیسانه‌وه کابرای چاودیر له‌ گه‌لیدا ده‌رچوو .. جاریکی تر ده‌رچوو وه‌کو ئه‌وه‌ی بجیته سه‌رئاو که‌چی ئه‌مجاره که‌سی له‌گه‌لدا ده‌نه‌چوو ، ووتیان: ئه‌مشه‌و(لات و عزی) سه‌ر قالی سکیان کردوه ..

ئه‌ویش به‌ نه‌ینی له‌مه‌ککه ده‌رچوو .. کاتیکی که‌ زۆری پیچوو .. ده‌رچوون به‌شوینیدا ده‌گه‌ران .. زانییان ئه‌و به‌ره‌و مه‌دینه هه‌له‌هاتوه .. پاشان سواریبوون شوینی که‌وتن .. تا‌کو له‌ پریگادا پیی گه‌یشتن .. که‌ بینییانی

چوه سه‌ر لوتکه‌ی چیبایه‌ک .. پاشان هه‌موو تیره‌کانی له‌به‌رده‌ست خۆیدا بلا‌وکرده‌وه ووتی:

ئه‌ی گرووی قوره‌په‌ش .. ئیوه باش ده‌زانن له‌ هه‌مووتان باشتر نیشان ده‌پیکم .. سویند به‌خوا پیم ناگه‌ن .. مه‌گه‌ر پاش ئه‌وه‌ی به‌ هه‌رتیریکیه‌کیک له‌ ئیوه بکوژم ..

ووتیان: کاتیکی تۆ هاتیته ناو ئیمه که‌سیکی هه‌ژارو په‌ش و پوت بوویت .. پاشان ده‌ته‌ویت لی‌ره به‌خۆت و سامانه‌که‌ته‌وه برۆیت .. ؟؟

ووتی: ئایا ئه‌گه‌ر جیگای سه‌روه‌ت و سامانه‌که‌م به‌ ئیوه بلیم ئیوه ده‌پۆن بیبیه‌ن و پریگه‌م به‌ده‌ن برۆم ؟

ووتیان: به‌لی ..

ووتی: برۆن له‌ ژیر ده‌رگای فلان خانودا چال بکه‌ن له‌وی چه‌ند ئوقییه‌ک ئالتون ده‌دۆزنه‌وه .. ئه‌وا هه‌مووی ببه‌ن .. برۆن بۆلای فلانه ئافره‌ت دوو خشل و جل و به‌رگ ببه‌ن ..

ئه‌وانیش گه‌رانه‌وه‌و وازیان لی هینا ..

پاشان ئه‌ویش وشکایی بیابانی بری .. تامه‌زروی له‌گه‌ل خۆیدا هه‌لگرتبوو، هیوایه‌ک چاوه‌رانیتی .. بۆگه‌یشتن به‌ پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) و هاوه‌لانی .. تا‌کو گه‌یشته شاری مه‌دینه .. پڕویشته به‌ره‌و مزگه‌وت، چوه

ژوره‌وه بۆ لای پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) که‌ له‌ مزگه‌وت بوو .. هیشتا شوینه‌واری پریگای سه‌فه‌رو ماندوو بوون به‌ جه‌سته‌یه‌وه دیاربوو ..

كاتىك پىغەمبەرى خوا (ﷺ) ئەوى بىنى فەرموى: فرۆشتنه كهت قازانجى
 كرد ئەى باوكى يە حيا .. فرۆشتنه كهت قازانجى كرد ئەى باوكى يە حيا ..
 فرۆشتنه كهت قازانجى كرد ئەى باوكى يە حيا ..
 بەلئى سوئند بە خوا فرۆشتنه كهى قازانجى كرد ..
 ئەى بۇ فرۆشتنه كهى قازانج ناكات ؟ له كاتىكدا ئەو زۆر بە ئاسانى ئەو
 هەموو سەرۆت و سامانى بە جىهتلا كه بە ماندووبوونى شەو و پوژ كۆى
 كردبوو هەو ئەو زەويىهى كه له گەلدا پراحتبوو بە جى هتلاو ئەو شارەى
 ناسيوهتى .. ئەو خانووى تىدا نىشته جى بوو بوو .. له پىناو بە
 دەستەپىنانى پەزماهەندى خاى گەورە ..

كۆتايىسى

ئەمە هەولئى پالەوانانە .. بە راستى له كاتى يادى ئەواندا فرميسك له
 چاوه كان دىته خوارەو .. فرميسكه كان پيشبىركى دەكەن له كاتى
 باسكردنى ئەواندا .. ئۆمەتە كهى ئىمە دەولە مەندترىن ئۆمەتە بە
 بوونى ئەو هەموو پياو مەزنانە ..
 له ناخماندا جىگای تايبە تىيان هەيە و شوئىنىكى بەرزو بە پىزىيان هەيە ..
 بوونى ئەوان پەحمەتە و نەمانى ئەوان موسيبەتە ..
 جۆرە كانىيان زۆرن و تەمەنە كانىيان جياوازن ..
 تىياندا هەيە زانای پاىە دارەو بانگە وازكارى له خۆبووردهيە ..
 تىياندا هەيە خواپە رستىكى يە كالايە و كۆشكارىكى راستگۆيە ..
 پالەوانىك ئاسمانە كان دەگرىن بۇ له دەست دانىيان .. زەوى خەمبار
 دەبىت بە له ناوچوونىيان ..
 بەلكو ئىسلام ئەمرو بەردەوام چاوه پروانى دەرکه و تنى پالەوانى له و جۆرە
 دەكات .

* * * * *

وَأخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ